ជម្លោះរវាងខ្មែរក្រហមនិងយួនកុម្មុយនិស្ត

នៅដើមឆ្នាំ១៩៧០ យួនហាណូយបានយកខ្មែរវៀតមិញ (២១) ចំនួន២,៣០០នាក់ (7) និងសឺង-ង៉ុកមិញ (ហៅអាចារ្យមៀន) ដែលបានភៀសខ្លួនទៅសម្ងំនៅហាណូយ (២២) ក្រោយសន្ធិសិទហ្សឺណែវ ខែកក្កដា១៩៥៤ មកឲ្យដឹកនាំចលនាខ្មែរកុម្មុយនិស្ត ។ ការដែលកងទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើងវាយលុកសាធារណរដ្ឋខ្មែរនោះ ពួកនេះបានយកទុនប្រជាប្រិយសីហនុមកឃោសនាបោកប្រាស់រាស្ត្រខ្មែរដែរ ដូចជាយករូបថតសម្តេចសីហនុដាក់លើប័ណ្ណគណកម្មាធិការទាក់ទងជាដើម ។ ឯចិនប៉េកាំងក៏បានយកទុនប្រជាប្រិយសីហនុមកប្រើដែរ ។ សព្វថ្ងៃនេះទៀតក៏ដោយ (១៩៨៧) ដើម្បីចំហៀវខ្លាញ់សីហនុជាផលប្រយោជន៍យួន និងផលប្រយោជន៍កូនជីងខ្លួន (ខ្មែរក្រហម) ចិនប៉េកាំងបានបោះរូបសម្តេចសីហនុ រាប់សែនសន្លឹកចែកឲ្យពួកយោធាខ្មែរក្រហម កាន់ចូលទៅស្រុកខ្មែរ ចែកចាយដល់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ឲ្យយល់ច្រឡំម្តងទៀតថា ពួកខ្មែរក្រហមជាកងទ័ពរបស់សម្តេចឪ មកច្បាំងយកអំណាចឲ្យសម្តេចឪវិញ ។

នេះហើយលទ្ធផលនៃ «នយោបាយប្រជាមតិ» របស់សម្តេចសីហនុ ដែលជាបុព្វហេតុសារវន្តមួយដ៏ជាក់ច្បាស់ ក្នុងវិនាសកម្មជីវិតនៃប្រជារាស្ត្រខ្មែរបីលាននាក់ និងការរលាយប្រទេសខ្មែរសព្វថ្ងៃនេះ ។

(<u>កកន</u> ៖ ដូច្នេះនៅក្នុងការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ពីបទសម្លាប់រង្គាល ដែលនឹងធ្វើឡើងនាពេលខាងមុខនេះ... សម្តេចសីហនុគឺជាមេដឹកនាំយ៉ាងសំខាន់ជាងគេទាំងអស់ នៃអំពើឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ, អំពើឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងអំពើសម្លាប់ជាតិឯង ។ បើទ្រង់មិនស្ម័គ្រចិត្តដើរចូលទៅឲ្យគេកាត់ទោសដោយខ្លួនឯង តាមដូចព្រះបន្ទូលទេ... តុលាការត្រូវកោះហៅសម្តេចសីហនុមុនគេទាំងអស់ ។ « សឹងឯងឈ្មោះអី បានជាឪឈ្មោះម៉ៅ-សេទុង ? ») ។

ជាថ្នូរនឹងអង្ករ យួនកុម្មុយនិស្តបានផ្តល់គ្រឿងសាស្ត្រាវុធឲ្យពួកខ្មែរក្រហមខ្លះ តែមិនបានគ្រប់គ្រាន់តាមការត្រូវការរបស់បនខ្មែរក្រហមសោះឡើយ ។ នៅពេលដែលពួកខ្មែរក្រហមបានទទួលជំនួយពីចិនប៉េកាំងល្មមគ្រប់កម្លាំងគេ តាមការជួយ

(២១) ពួកខ្មែរវៀតមិញបានបង្កើតគណបក្សនយោបាយឈ្មោះ «គណបក្សប្រជាជន» មានរូបនង្គ័លជាសញ្ញាសំគាល់ និងដឹកនាំដោយណុប-បូផាន ។ ក្រោយណុប-បូផានត្រូវគិញសីហនុសម្លាប់ចោលទៅ, នង-សួន (កើតនៅគីរីវង្ស, ខេត្តតាកែវ) បានឡើងមកជំនួស រួចចូលព្រួមដៃជាមួយខ្មែរក្រហម ។

(២២) សឹង-ង៉ុកមិញ មិនមែនជាប្អូនលោកសឺង-ង៉ុកថាញ់ទាល់តែសោះ អ្នកខ្លះនៅតែយល់ច្រឡំរឿងនេះ តាមការឃោសនារបស់យួនហាណូយ ដែលវាប្រើជាមធ្យោបាយសំរាប់ទាក់ទាញពួកខ្មែរកណ្តាល ខ្មែរក្រោម ឲ្យចូលបំរើចលនាយួនវៀតមិញ គឺយកប្រទេសកម្ពុជា រួមជាមួយលាវ វៀតណាមធ្វើជា «សហព័ន្ធឥណ្ឌូចិន» ។ ដើម្បីដឹងគុណអាចារ្យមៀនឬសឺង-ង៉ុកមិញ ដែលបានបំរើប្រយោជន៍យួន ៗបានបោះរូបថតអាចារ្យមៀនលើតែម៍សំបុត្រតម្លៃមួយរៀល និងលើប្រាក់១០០រៀលរបបហេង-សំរិនសព្វថ្ងៃនេះ ។

ជ្រោមជ្រែងពីសម្តេចសីហនុនៅប៉េកាំងនោះ ពួកខ្មែរក្រហមឆ្វេងដាច់ខាតនិយម លទ្ធិម៉ៅ ក៏ចាប់ប្រលេះយកពួកខ្មែរវៀតមិញ្ញបណ្តើរៗ ដែលពួកគេចោទថា « ក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរ » ។

ទិដ្ឋភាពនៃការពិឃាតប្រជាជនថ្មីទាំងគ្រួៗនៅភូមិភាគឧត្តរទិសនិងបូព៌ាទិស (កំពង់ធំ-កំពង់ចាម) គូរដោយលោកអ៊ឹង-ប៊ុនហ៊ាង (លោកអ៊ឹង-ប៊ុនហ៊ាង បានផ្តល់សំណៅរូបគំនូរនេះដល់ខ្ញុំ កាលនៅជំរំខៅ-អ៊ីដាង ឆ្នាំ១៩៨០)

ដោយខ្លាចយួន សឺង-ង៉ុកមិញ ក្លាយជាមេដឹកនាំទៅថ្ងៃមុខនោះ ប៉ុល-ពតក៏រៀបចំគំរោងការណ៍សម្លាប់អាចារ្យមៀនចោល ។ ប៉ុល-ពត ឬសាឡុត-សរ បានឲ្យអ្នកជំនិតជាខ្មែរលើឈ្មោះ អាប៉ង់ លបយកថ្នាំបំពុលខ្មែរលើទៅដាក់ក្នុងអាហារសម្លាប់សឺង-ង៉ុកមិញក្នុងឆ្នាំ១៩៧២ (8) ។ រួចហើយ ប៉ុល-ពតខ្លួនឯងក៏ឡើងធ្វើជាប្រធានលេខាធិការបក្សកុម្មុយនិស្តខ្មែរ ដែលកាលណោះគេបិទបាំងដោយដាក់ឈ្មោះថា «រណសិរ្សរួបរួមជាតិកម្ពុជា» ព្រោះមានក្រុមសីហនុចូលរួមជាមួយផង ។ សម្ដេចសីហនុកាលនោះធ្វើជាប្រធានរាជរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិ តាំងនៅក្រៅស្រុក (នៅក្រុងប៉េកាំង) ។

តាមពិតទៅ សម្ដេចគ្មានឥទ្ធិពលអ្វីបន្តិចទៅលើចលនារណសិរ្សរួបរួមជាតិកម្ពុជាសោះ ហើយមិនអាចមកជាន់ដីស្រុកខ្មែរ ដោយគ្មានការអនុញ្ញាតពីប៉ុល-ពតនិងបនខ្មែរក្រហមឡើយ ព្រោះថា ៖ « អង្គការមិនឲ្យសីហនុមកស្រុកខ្មែរ... ព្រោះបើឲ្យសីហនុមក ច្បាស់ជាប្រជាជនរត់ទៅរកសីហនុហើយ... ចំណែកយើងវិញ យើងមុខជាបោសគូថទទេ » (9) ។ ដូច្នេះខ្មែរក្រហមគ្រាន់តែយកសីហនុមកធ្វើត្រឹមតែជាឈ្នាន់ឃោសនាគៀងគរប្រមូលកម្លាំងគាំទ្របនគេពីដំបូងទីប៉ុណ្ណោះ ព្រោះកាលណោះទន់ប្រជាប្រិយភាពរបស់សម្ដេចឪ នៅមានឥទ្ធិពលខ្លាំងក្លាណាស់ក្នុងចំណោមប្រជារាស្ត្រខ្មែរស្រុកស្រែចំការ ។ ថ្វីបើជារបបផ្ដាច់ការដូចគ្នា របបរាជានិយមនិងរបបកុម្មុយនិស្តជាសត្រូវស្លាប់រស់ ពួកខ្មែរក្រហមមិនអាចយកសម្ដេចសីហនុឲ្យមកត្រួតក្បាលពួកគេនោះឡើយ ។ រណសិរ្សនិងរាជរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិកម្ពុជាមាន-តែឈ្មោះប៉ុណ្ណោះ តាមពិតផ្ទៃក្នុងគណកម្មាធិការផ្ទៃក្នុងសុទ្ធតែជាខ្មែរក្រហម-ខ្មែរវៀតមិញទាំងអស់ ។

ពួកខ្មែរក្រហមក្រោយពីបានជំរុះពួកខ្មែរវៀតមិញបណ្ដើរៗមក គេក៏ចាប់ផ្ដើមប្រឆាំងចេញមុខជាមួយនឹងពួកយួនវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង រហូតដល់មានការប៉ះទង្គិចប្រយុទ្ធស៊ីសាច់ហុតឈាមគ្នាយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ។ តើបណ្ដាលមកពីហេតុអ្វី ? ដូចតែកាលសម័យឥស្សរៈដែរនោះ ពួកយួនទុកពួកខ្មែរក្រហមជាកញ្ជះ ជាខ្ញុំ សំរាប់បំរើផលប្រយោជន៍វៀតណាមមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ដោយជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុងរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ធ្វើខ្លួនជាម្ចាស់ ជាចៅហ្វាយលើក្បាលខ្មែរក្រហម ។ ការនេះគឺយួនចង់បង្ហាញថា យួនមានបំណងយកស្រុកខ្មែរទាំងមូលជាពិតប្រាកដ ។

ដូចកាលសម័យឥស្សរៈដែរ កាលនោះពួកខ្មែរឥស្សរៈបានធ្វើការកាប់សម្លាប់យួនអស់ជាច្រើន ក៏មកដល់សម័យបនខ្មែរក្រហម ក៏យួននៅតែធ្វើរបៀបតែមួយដោយមេដឹកនាំយួនគ្មានការស្មោះត្រង់ ។ ត្រង់នេះហើយដែលលោកសេក-សំអៀតជឿតាមសំដីរបស់សីហនុ ហើយខំបញ្ជូនកាំភ្លើង គ្រាប់ទាំងឡានៗទៅផ្ដល់ឲ្យកងទ័ពស្ដេចឪរាល់ៗខែមិនដែលខាន ដើម្បីបានបុណ្យស័ក្តិខ្ពង់ខ្ពស់ទៀត កាលណាបើស្ដេចឪវិលមកកាន់អំណាចវិញនោះ ។

នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៣ ដោយត្រូវវាយលុកវៀតណាមខាងត្បូងឲ្យខ្លាំងក្លាក្នុងរដូវក្ដៅឆ្នាំ១៩៧២ផងនោះ កងទ័ពយួនកុម្មុយនិស្តដោយមានជម្លោះជាមួយពួកខ្មែរក្រហមផងនោះក៏ដកកងទ័ពឈប់វាយសាធារណរដ្ឋខ្មែរ, ទៅជាយដែនខ្មែរ-យួនភាគខាងកើត

ទុកភារៈឲ្យរណសិរ្សរួបរួមជាតិកម្ពុជាម្ដងវិញ តែឃួនកុម្មុយនិស្តនៅតែកាន់កាប់មូលដ្ឋានសឹកខ្លះៗនៅក្នុងដែនដីខ្មែរនៅឡើយ ។ ផែនការជំរុះពួកខ្មែររៀតមិញ និងពួកសីហានុនិយមក៏បានចាប់ធ្វើជាបន្តស្ទាត់ៗ រហូតមកដល់ពាក់កណ្ដាលឆ្នាំ១៩៧៨ទៀត ដូចជាការចាប់មូល-សម្បត្តិ និងពួកពាយ័ព្យទិសសម្លាប់ចោលនៅថ្ងៃទី១៨មិថុនាឆ្នាំ១៩៧៨ជាដើម ។ នៅពេលឈ្នះរបបសាធារណរដ្ឋលន់-នល់ភ្លាម ប៉ុល-ពតក៏ក៏កំទេចកងទ័ពនិងពួកសីហានុនៅតំបន់ខេត្តកំពត និងខេត្តនានាខ្លះទៀត ដែលមិនបានប្រុងខ្លួនជាមុនខ្ទេចខ្ទីអស់គ្មានសល់ ដូចជាចេង-សាឃុំប៊ិនជាដើម ។ល។

❑ ❑

❑

ជំពូកទី៦
លទ្ធផលនៃផែនការហ្វូ-ជីមិញ

មុននឹងឈានចូលទៅដល់លទ្ធផលជាសូរេចរបស់មេដឹកនាំហ្វូ-ជីមិញ ជាបឋម ខ្ញុំសូមបរិយាយខ្លះៗអំពីជ័យជំនះរបស់ខ្មែរក្រហម លើសាធារណរដ្ឋលន់-នល់នៅថ្ងៃទី១៧ មេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ។

បុព្វហេតុនៃជ័យជំនះរបស់ខ្មែរក្រហម និងបរាជ័យរបស់របបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ

ប៉ុល-ពតតែងតែអួតក្អេងក្អាងថា ពួកវាបានវាយឈ្នះចក្រពត្តិអាមេរិកាំងនិងបរិវារលន់-នល់ ដោយសារតែនយោបាយដ៏ភ្លឺស្វាងរបស់អង្គការនិងកងទ័ពប្រដាប់អាវុធប្រជាជនកម្ពុជាដ៏ខ្លាំងក្លាមហាអស្ចារ្យ ដូចចំរៀងមួយរបស់វាច្រៀងថា ៖ នយោ-បាយរួមផ្សំអាវុធ ប្រសើរមោះមុតរបស់អង្គការ...។ល។

តាមពិត ជ័យជំនះរបស់ពួកខ្មែរក្រហម បានមកដោយសារតែយួននិងចិនប៉េ-កាំងទេវិញទេ បើគ្មានជំនួយសម្ភារៈសឹកសង្គ្រាមសព្វគ្រប់ពីចិនប្រជាមានិត្ត និងជំនួយពីកងទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង ដែលវាយខ្មែរសាធារណរដ្ឋពីខែមេសា ១៩៧០ មកខែមិនា១៩៧៣ ព្រមទាំងសភាសហរដ្ឋសំរេចឲ្យបញ្ឈប់លែងប្រើយន្ត-ហោះបេ-៥២ ទៅទម្លាក់គ្រាប់បែកលើដែនដីខ្មែរទៀត ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧៣ទេនោះ បន ប៉ុល-ពតច្បាស់ជារកមិនឃើញជ័យជំនះថ្ងៃទី១៧មេសា១៩៧៥នោះទាល់តែសោះ។

ថែមពីលើនេះទៅទៀត មានកត្តាបីធំៗបានធ្វើឲ្យសាធារណរដ្ឋខ្មែរដួលរលំដៃ-លខ្ញុំសូមធ្វើតារាងប្រៀបធៀបដូចតទៅ ៖

<u>ខ្មែរក្រហម</u>	<u>ខ្មែរសាធារណរដ្ឋ</u>
១-គ្មានខ្ទាំងផ្ទៃក្នុង : ប៉ុល-ពតបានធ្វើការបោសសំអាតសម្លាប់ពួកខ្មែរវៀតមិញនិងពួកសីហនុនិយម ។	១-មានខ្ទាំងផ្ទៃក្នុង: ចៅហ្វាយខេត្តភាគច្រើនដូចជាសេក-សំអៀត ជាពិសេសនាយការិយាល័យទី២ គិមអេង-គួរុនដេត ដែលផ្តល់ចំណុចខ្សោយក្រុមសាធារណរដ្ឋនិងការសម្ងាត់នៃប្រតិបត្តិការសឹកទៅខ្មែរក្រហម ។
២-គ្មានអំពើពុករលួយ: វិន័យដែកថែបគ្មានយោគយល់ គ្មានមនោសញ្ចេតនា (គ្មានបេះដូង)	២-ពុករលួយលើសជំនាន់សីហនុ១ជា ១០ នាយទាហានលន់-នល់សង្គ្រាមទ្បា មានប្រពន្ធចុងរាប់សិប...

៣-នយោបាយចិត្តសាស្ត្រខ្លាំង	៣-គ្មានប្រើនយោបាយចិត្តសាស្ត្រ: នាយទាហានបំពីខ្មាំង លក់ថ្នាំពេទ្យ លក់គ្រាប់ ។ល។...

១- នៅក្នុងជួរខ្មែរក្រហម អ្នកដែលគេអនុញ្ញាតឲ្យចូលជាបេក្ខជនបាននោះ លុះត្រាតែមានប្រវត្តិរូបស្អាតស្អំ ហើយថែមទាំងបានបំពេញលក្ខណៈមួយចំនួនធំ ដែលអង្គការតម្រូវឲ្យធ្វើ ។ អគ្គលេខាធិការបក្សកុម្មុយនិស្តខ្មែរប៉ុល-ពត អាចក្តាប់ត្រួតត្រាបានលើក្រុមខ្មែរក្រហមទាំងមូល ដោយប្រើវិន័យដែកថែប និងអំណាចផ្តាច់ការវណ្ណៈអធន ។ ផ្ទុយទៅវិញ លោកលន់-នល់មិនអាចត្រួតត្រា ឬក្តាប់អ្នកក្រោមបង្គាប់លោកឲ្យបានដូចពួកខ្មែរក្រហមសោះឡើយ ។ ការទម្លាក់សីហនុមិនចាត់ទុកថាជាបដិវត្តន៍បានឡើយ គឺជាការដណ្តើមអំណាចដោយគ្មានការបង្ហូរឈាមមួយ ។ កំហុសដ៏ធំមួយរបស់លន់-នល់គឺ មួយមិនយល់ព្រមតាមយោបល់ទ្រង់សិរិមតៈ ដែលឲ្យធ្វើគត់សីហនុ... ពីរលន់-នល់បានទុកម៉ាស៊ីនចាស់រថយន្តលោកនៅដដែល គ្រាន់តែលោកឡើងជាអ្នកបើកបរថ្មីម្នាក់តែប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺអ្នកដែលគាំទ្រសីហនុនៅតែទាំងអស់ក្នុងស្ថលនិងប្រព័ន្ធដឹកនាំរបស់លោក ទាំងផ្នែករដ្ឋបាល ទាំងផ្នែកកងទ័ព ។ អ្នកទាំងនោះបានខ្វាស់កង់សាធារណរដ្ឋមិនឲ្យវិលទៅមុខផង និងមួយទៀតបានជួយជាកម្លាំងដល់សត្រូវនៃសាធារណរដ្ឋខ្មែរ (ខ្មែរក្រហមនិងសីហនុ) ផង ។ ពួកគេបានជញ្ជូនកាំភ្លើង គ្រាប់ ថ្នាំពេទ្យ ទៅផ្តល់ឲ្យខ្មែរក្រហម ។ ចាប់ពីនាយទាហានជាន់ខ្ពស់ រហូតដល់ចៅហ្វាយខេត្ត សុទ្ធតែបានជួយកងទ័ពរបស់សីហនុ (ខ្មែរក្រហម) សឹងតែទាំងអស់ ។ សូម្បីតែលន់-ណុនជាប្អូនលោកលន់-នល់ ក៏បានដឹកគ្រាប់កាំភ្លើងទៅឲ្យខ្មែរក្រហមដែរ ។ ក្នុងកំឡុងជាប់ដៃប្រយុទ្ធគ្នានៅតំបន់ទួលលៀប ពេលយប់លោកលន់-ណុនបានបញ្ជាឲ្យទាហានជំនិត ដឹកគ្រាប់យកទៅឲ្យខ្មែរក្រហមនៅភ្នំប្រាសិទ្ធិ បាក់ដឹង (១) ។ ឯលោកសេក-សំអៀត អភិបាលខេត្តបាត់ដំបង ជាជនពុករលួយម្នាក់ក្នុងចំណោមពួកពុករលួយជាច្រើនទៀតនៃរដ្ឋាភិបាលលន់-នល់ ដោយបានផ្តល់គ្រាប់រំសេវ និងគ្រឿងសាស្ត្រាវុធទៅឲ្យខ្មែរក្រហម ។

ក្នុងខែមេសាឆ្នាំ១៩៧៤ ពេលដែលប្អូនថ្លៃលោកដៀប-សៀនបានចាប់ខោអាវប្អូនបាវ ស្បែកជើងប្អូនបាវ និងប្រាក់៣៧ម៉ឺនរៀល (២) នៅត្រង់ភូមិទួលក្រសាំង ពីរ

(១) តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោក ស៊ុម-គិន ក្រុងស៊ីអាថិល រដ្ឋវ៉ាស៊ិនតោន ។
(២) សេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកសឺន-ឡេ អតិតមេបញ្ជាការនៅបន្ទាយត្រែង ។ កាលនោះភ្នាក់ងារសម្ងាត់បានឲ្យការណ៍ថា មានខ្មែរឈ្មោះខ្លាំងបានដឹកសម្ភារៈ ទៅឲ្យខ្មែរក្រហមនៅភូមិទួលក្រសាំង ។ ដោយគ្មានបង្អែក លោកសឺន-ឡេបាននិយាយវិទ្យុទាក់ទងឲ្យប្អូនដៀប-សៀន (អភិបាលអនុខេត្តប៉ៃលិន) ឈ្មោះស្វាយ-សាមឿនមកចាប់ ។ អនុសេនិយឯកស្វាយ-សាមឿននិងសហការីបួននាក់ បានមកទាក់ទងនឹងលោកសឺន-ឡេៗក៏បានបន្ថែមភ្នាក់ងារសម្ងាត់លោកពីរនាក់ទៀត ។ ក្រុមនេះបានចេញពីស្ពៅនៅម៉ោង៨ល្ងាច ទៅព័ទ្ធភូមិទួលក្រសាំង រួចចាប់បានអ្នកបើកបរឡានដឹកឈើពីរនាក់ និងគ្រូបឋមសិក្សាម្នាក់ (ភ្លេចឈ្មោះ) ដែលកំពុងនាំរបស់ទៅឲ្យខ្មែរក្រហម។ មនុស្សនិងរបស់ភស្តុតាងបានយកមកទុកនៅបន្ទាយត្រែង ។ ពេលព្រឹកឡើងលោកដៀប-សៀន និងចៅកែអ៊ូ បានទៅសួរចម្លើយ ។ អ្នកជាប់ចោទបានឆ្លើយថា ជាឥវ៉ាន់របស់លោកសេក-សំអៀត ប្រើឲ្យនាំទៅឲ្យខ្មែរក្រហម ។ មនុស្សនិងវត្ថុជាភស្តុតាង បានបញ្ជូនទៅបាត់ដំបង ។ សេក-សំអៀតក៏បានដោះលែងឲ្យរួចខ្លួនទៅ ។

គីឡូម៉ែត្រពីស្ទឹង តាមផ្លូវទៅកំពង់គល់, សេក-សំអៀតបានហៅអ្នកចាប់មកស្តីបន្ទោសថា ៖ ហេតុអ្វីបានជាពួកឯងចាប់ពួកគេ ? គឺពួកគេដែលឲ្យពួកឯងសុខ ! ការនេះគឺខ្ញុំបានផ្ញើមកជាយូរយារមកហើយ ព្រោះពួកគេច្បាំងតែជាមួយយួនមួយសន្ទុះទេ នឹងចូលមករួបរួមជាមួយយើងហើយ ។

លោកស្នុក-យ៉េ, សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងតាខូម៉ា បានឲ្យការណ៍ថា ខ្លួនធ្លាប់បានដឹងពីរឿងសេក-សំអៀត ដឹកកាំភ្លើង ដឹកគ្រាប់តាមឡានទាហានម្តងៗខ្ទង់ពី៨ទៅ១០ឡានជារៀងរាល់ខែ នាំទៅឲ្យខ្មែរក្រហមតាមផ្លូវពីស៊ីសុផុនទៅសៀមរាប ។ កាលនោះលោកស្នុក-យ៉េជានាចំណាង់នៅបន្ទាយព្រៃជ្រូក ក្រឡាញ់កំពង់ថ្កូវសៀមរាប ។ កូនទាហានពីរនាក់អត់មិនបានក៏សួរថា ហេតុអ្វីបានជាគេដឹកកាំភ្លើង ដឹកគ្រាប់ចូលទៅតំបន់ខ្មាំងយ៉ាងនេះ បើទាហានកំពុងតែខ្វះគ្រាប់នោះ ? ។ កូនទាហានពីរនាក់នោះក៏ត្រូវមេបញ្ជាការឈ្មោះម៉ា-អូន យកទៅសម្លាប់បំបឹទមាត់ចោល (ឆ្នាំ១៩៧០-៧១) ។

លោកគិមអេង-គូរុនដេតជានាយការិយាល័យទី២ផ្នែកយកការណ៍សម្ងាត់ ជារនុកក្នុងរបស់សីហនុ-ខ្មែរក្រហម បានផ្តល់ការសម្ងាត់ទាំងអស់ទៅយួនវៀតកុងខ្មែរក្រហម ។ ហេតុនេះហើយទើបគ្រប់ប្រតិបត្តិការសឹកនានា មានចេនឡាទី១ ចេនឡាទី២... ត្រូវបរាជ័យរហូត ។ លោកគិមអេង-គូរុនដេតសព្វថ្ងៃ (១៩៩០) នេះ រស់នៅក្នុងជួរខ្មែរក្រហមឯជាយដែនខ្មែរ-ថៃ ។

ក្នុងកងទ័ពសឹងតែគ្រប់កងឯកភាព មានការលួចបំបាត់ចំនួនកូនទាហាននៅឯប៉ុស្តិ៍ឬបន្ទាយ ហើយត្រូវសត្រូវយួន-ខ្មែរក្រហមវាយខ្ទេចខ្ទី ។

កងទ័ពគ្មានវិន័យទាល់តែសោះ ខ្លះទៅប្លន់អុកឡុកហាងទំនិញ បរិភោគបាយឬគុយទាវមិនឲ្យលុយជាដើម... ខ្លះទៀតចាប់ស្រី កូនក្រមុំគេទាំងថ្ងៃដាក់ឡាន រំលោភរួចយកទៅលក់ឲ្យបនស្រីពេស្យាទៀត ។

២- បើនិយាយពីអំពើពុករលួយវិញ ខ្លាំងជាងសម័យសីហនុមួយជាដប់ជាម្ភៃ។ ចៅហ្វាយខេត្តចូលហ៊ុនជាមួយនាយទុន ចិនផ្សារនាំចូលរបស់រត់ពន្ធ ដឹកទាំងទូរទេះភ្លើង ។ ប៉ុស្តិ៍កុងត្រូលត្រួតពិនិត្យនិមួយៗ ត្រូវរកលុយឲ្យចៅហ្វាយនាយ (៣) ។

ក្នុងសម័យប្រឡងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ (Diplôme), មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី១ (BAC I), មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី២ (BAC II) នៅចុងឆ្នាំ១៩៧០, ១៩៧១ ជាគំរូអាក្រក់ដល់បុគ្គលិកសិក្សា ។ ចៅហ្វាយខេត្តបានផ្ញើកូនស្រីឲ្យនាយកមធ្យមសិក្សា (DP= Directuer Provincial de l'Enseignement Secondaire) ជួយយ៉ាងឲ្យ

(៣) នៅក្រុងបាត់ដំបង ក្រោយទម្លាក់សីហនុរួចមក ចៅហ្វាយខេត្តបានឲ្យសិស្សវិទ្យាល័យនិងសាស្ត្រាចារ្យចែកវេនគ្នាយាមឆែកឆេរច្រកចូលក្រុង ក្នុងមួយថ្ងៃសិស្សចំនួនពី១៥ទៅ២០នាក់ ហើយមានគ្រូពីរនាក់មើលខុសត្រូវ ។ ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ក៏បានចូលរួមក្នុងក្រុមឆែកឆេរនេះដែរ ។ ពួកយើងឆែកឆេររកតែរបស់ដែលទាក់ទិននិងខ្មាំងសុទ្ធសាធ របស់រត់ពន្ធមិនត្រឹមត្រូវដែលច្រើនហួសហេតុ ។ ខ្ញុំសូមជំរាបថា ពួកយើងមិនដែលបានទទួលយកសំណូកទាល់តែសោះ ។ ដោយពួកសិស្សនិងគ្រូមិនចេះរកលុយឲ្យគេនោះ ទើបកន្លះឆ្នាំក្រោយមក គេក៏បញ្ឈប់លែងឲ្យសិស្សវិទ្យាល័យនិងសាស្ត្រាចារ្យធ្វើការឆែកឆេរតទៅទៀត គេដាក់ពួកគិញ កងស្វ័យត្រាន និងបុគ្គលិកក្រសួងផ្សេងៗដែលចេះរកលុយវិញ ។

តែបានជាប់, ទាហានស្ពាយកាំភ្លើងចូលទៅប្រឡង ហើយបើកមើលតាមចិត្ត ។ បុគ្គលិកគយគិញ សូកលុយប្រធានគណមេប្រយោគ (President de jury) ដើម្បីបានជាប់និងបានឡើងបុណ្យស័ក្តិ ។ រឿងមួយដែលខ្ញុំចាំមិនភ្លេចនោះ គឺសម័យប្រឡងមធ្យមសិក្សាបត្រភាគទី២ក្នុងឆ្នាំ១៩៧២នៅបាត់ដំបងក្រុង (៤) ។ សិស្សម្នាក់ជាកូននាយទាហាននៅបាត់ដំបង, ប្រហែលជាគេអាងថាបានសូកប្រធានគណៈមេប្រយោគរួចហើយ ទើបគេបានចម្លើយគណិតសាស្ត្រទាំងអស់មកចំឡងដាក់បណ្តោយ ។ ខ្ញុំក៏ចាប់សិស្សនោះ មេប្រយោគពីរនាក់ទៀតក្នុងសាលប្រឡងនោះក៏ត្រូវចុះហត្ថលេខាលើវិញ្ញាសាររបស់បេក្ខជននោះ ភ្ជាប់ជាមួយឯកសារចាប់បាន វិញ្ញាសារនោះនឹងត្រូវបានពិន្ទុសូន្យ (តាមច្បាប់បើមានភស្តុតាង ហើយបើវិញ្ញាសារណាមួយបានសូន្យនោះ គេមិនបូកពិន្ទុទេ) ។ តែគេបានត្រូវរ៉ូវគ្នាជាមួយប្រធានគណៈមេប្រយោគនិងអ្នកកាត់ក្បាលក្រដាស់បេក្ខជនដាក់លេខសម្ងាត់ គេក៏ដាក់ក្រដាស់បេក្ខជនដែលធ្វើល្អត្រឹមត្រូវឥតខ្ចោះជំនួស ដកឯកសារចាប់បានគ្រវាត់ចោល ។ បេក្ខជននោះក៏បានជាប់សញ្ញាប័ត្រមធ្យមសិក្សាភាគទី២ទៅ ។ ក្រោយមកទើបខ្ញុំបានដឹងថា គេចំណាយអស់ជាង៣០ម៉ឺនរៀល ។ នេះហើយជាគំរូដែលជំរុញឲ្យក្រសួងអប់រំជាតិចាប់ពុករលួយដែរ ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧២មក ។

តាំងពីសម័យសីហនុមកដល់ឆ្នាំ១៩៧០, ១៩៧១ បុគ្គលិកសិក្សានៅស្អាតស្អំល្អណាស់ ដែលពួករាជការបុរង្គការគ្រប់ក្រសួង និងនាយទុន ចិនផ្សារនាំគ្នាហៅថា នាម៉ឺនដីស ឬពួកប្រាក់ខែងាប់ ឬពួកពស់ព្រលិត ។ ស្ថានការណ៍សង្គ្រាមធ្វើមិនឲ្យគ្រូប្រាក់ខែងាប់រស់កើត បូករួមទាំងកំហើញអំពើពុករលួយគ្រប់ក្រសួងនានាផង ហើយពួកគេទាំងនោះរស់បានស្រួល ពួកបុគ្គលិកសិក្សាក៏ចាប់ស៊ីសំណូកចេញមុខតែម្តងដែរ ខ្លះទៀតបាននិយាយថា បើវាដូច្នេះទៅហើយនោះ គួរនាំគ្នាជួយរុញសាធារណរដ្ឋនេះទម្លាក់ទឹកបណ្តោយទៅ ព្រោះវាអស់ផ្លូវកែហើយ លក្ខន្តិកៈលើស្តូបសាធារណរដ្ឋមុខអតិតរាជវាំង ត្រូវគេបំភ្លេចចោល បោះចោលក្នុងភក់ជ្រាំអស់ ។ ឯពួកគ្រូដែលមាននិន្នាការក្រហម បានធ្វើឲ្យលេចឮក្នុងចំណោមគ្រូមធ្យមសិក្សាថា ពួកពុករលួយអស់នេះ មើលទៅគ្មានផ្លូវកែទាល់តែសោះ មានតែផ្លូវម៉្យាងគឺសម្លាប់ចោល ។ ថែមពីលើនេះទៅទៀតនោះ សិស្សវិទ្យាល័យ ជាពិសេសនៅក្រុងភ្នំពេញ ភាគច្រើនជាកូននាយទាហាន គ្មានគោរពវិន័យសាលាទាល់តែសោះ យកកាំភ្លើងចូលបន្ទប់រៀន ដាល់គ្រូ ច្រឡោមខាម (៥) ដូចជាក្រុមអាម៉ូវមេប្លន់ជាដើម ។

(៤) ដើម្បីសំរួលដល់កូនសិស្ស ព្រោះផ្លូវចរាចរដាច់ ក្រសួងអប់រំជាតិសំរេចឲ្យបើកមណ្ឌលប្រឡងមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ, មធ្យមសិក្សាភាគទី១នៅតាមខេត្ត កែនិងប្រកាសលទ្ធផលនៅតាមខេត្តតែម្តង លើកលែងតែមធ្យមសិក្សាបត្រភាគទី២ចេញ វិញ្ញាសារបេក្ខជនត្រូវប្រមូលយកទៅកែនៅភ្នំពេញទាំងអស់ ។

(៥) ក្នុងឆ្នាំ១៩៧២ នៅវិទ្យាល័យនេតយ៉ង់ មានសិស្សម្នាក់ជាកូនលោកស័ក្តិប្រាំតុលាការសឹកបាត់ដំបង (ភូឈ្មួយលោកម៉ៅ–សន) ។ សិស្សនារីម្នាក់បានឡើងពីក្រោមទៅជាន់លើ ឯកូនលោកស័ក្តិប្រាំនោះចុះពីលើមក ហើយចាប់ឱបសិស្សនារីនោះនៅជាន់ទី២ ដែលធ្វើឲ្យសិស្សនារីនោះខ្មាស់គេជាខ្លាំង ។ ព្រឹកស្អែកឡើង គណកម្មការវិន័យនិងសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់បានរួមប្រជុំ ក្រោមអធិបតី

លោកចាងហ្វាង ហើយសំរេចបណ្តេញសិស្សនោះ ឈប់ឲ្យចូលរៀនសាលារដ្ឋនានាទាំងអស់ ទោះបីជាឪពុកសិស្សនោះបានខំធ្វើអន្តរាគមន៍យ៉ាងណាក៏ដោយ ។ នៅវិទ្យាល័យបាត់ដំបង (អតិតវិទ្យាល័យព្រះមុនីវង្ស) មានសិស្សម្នាក់ដោយខឹងនឹងលោកគ្រូ ដែលបានបណ្តេញឲ្យឈប់រៀនមួយអាទិត្យ ដោយបទព្រហើននិងរំខានសិស្សនារីក្នុងថ្នាក់ ។ ថ្ងៃមួយក៏ចូលមកក្នុងថ្នាក់រៀន រួចដាល់លោកគ្រូដែលកំពុងបង្រៀន រួចហក់ចេញតាមបង្អួចទៅ ។ សិស្សនោះក៏ជាកូនស័ក្តិប្រាំម្នាក់ទៀតដែរ ។

រឿងពុករលួយដែលធ្វើឲ្យពួកសាស្ត្រាចារ្យចាំមិនភ្លេចនោះ គឺការកាត់យក៣០% លើប្រាក់ម៉ោងរបស់គ្រូម្នាក់ៗ បើពុំដូច្នោះទេពួករតនាគារមិនព្រមធ្វើឡើយ គេពន្យាទុកឲ្យយូរ ដោយយកលេសថា ថវិកាគ្មាន ត្រូវចាំបួនប្រាំឆ្នាំតទៅទៀត ។ សូមជំរាបថា សាស្ត្រាចារ្យមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិមានប្រាក់ខែ៨,៥០០រៀល (កាលណោះមាសមួយដំឡឹងថ្លៃ៣,០០០រៀល) ។ បើបង្រៀននៅបឋមភូមិ (ថ្នាក់ទី៦ទៅទី៣ទំនើប) ត្រូវបង្រៀន១៨ម៉ោងក្នុងមួយអាទិត្យ បើលើសពីនោះគឺជាម៉ោងបន្ថែម ដែលត្រូវទទួលកំរៃចំនួន១៦០រៀលក្នុងមួយម៉ោង ។ បើបង្រៀននៅទុតិយភូមិ (ថ្នាក់ទី២ដល់ថ្នាក់ទីបញ្ចប់) នោះត្រូវបង្រៀនតែ១៦ម៉ោងទេក្នុង១អាទិត្យ លើសពីនោះគឺម៉ោងបន្ថែមត្រូវបានកំរៃ១៨០រៀលក្នុងមួយម៉ោង ។ បើជាសាស្ត្រាចារ្យទុតិយភូមិ (បរិញ្ញាបត្រ) វិញ (ប្រាក់ខែ១០,០០០រៀល) នោះត្រូវបានកំរៃប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមចំនួនតែ៧ម៉ោងកន្លះទេក្នុងមួយអាទិត្យ បើលើសពីនេះត្រូវបង្រៀនទទេដោយគ្មានកំរៃ ។ ពួកគ្រូប្រាក់ខែងាប់បានធូរធារមួយកំរិត ក៏ដោយសារតែប្រាក់ម៉ោងបន្ថែមនេះ ហើយត្រូវពួករតនាគារកាត់យក៣០% ទាំងអយុត្តិធម៌ ដែលធ្វើឲ្យអ្នកខ្លះមានគំនិតក្រហមឡើង ។ សាស្ត្រាចារ្យមធ្យមសិក្សាបឋមភូមិម្នាក់ៗត្រូវបានកំរៃប្រាក់ម៉ោងនេះចំនួនពី៣,០០០ទៅ៥,០០០រៀលក្នុងមួយខែ តាមបង្រៀនតិចឬច្រើនម៉ោង ។ ក្នុងការធ្វើប្រាក់ម៉ោងនេះ ពួករតនាគារគេតថ្លៃជាមួយនាយគណនេយ្យខាងបុគ្គលិកសិក្សា ។ នាយគណនេយ្យយកមកពិភាក្សាជាមួយនាយកខេត្តខាងមធ្យមសិក្សា ជាមួយចាងហ្វាងវិទ្យាល័យ ។ចាងហ្វាងវិទ្យាល័យបើកប្រជុំសុំយោបល់ភាគច្រើនពីពួកសាស្ត្រាចារ្យក្នុងការតថ្លៃនេះ ។ ប្រាក់ម៉ោងនោះគេបើកមកគ្រប់តាមបញ្ជីត្រឹមត្រូវ តែក្នុងបញ្ជីងងឹតវិញ នាយគណនេយ្យខាងបុគ្គលិកសិក្សាកាត់យកប្រាក់៣០% ប្រគល់ក្រោមតុទៅឲ្យពួករតនាគារគេចែកចាយគ្នាគេ ។ តើហេតុអ្វីបានជាគេត្រូវធ្វើបែបនេះ ព្រោះនេះជាមុខងារ ជាភារកិច្ចរបស់ពួកគេសោះនោះ ? ។ រឿងនេះហើយដែលបណ្តាលជាបុព្វហេតុក្តៅក្រហាយមួយដែរចំពោះពួកសាស្ត្រាចារ្យ ។ ប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលផ្អែកពុករលួយ រហូតចិនផ្សារ ឬពួកកូនចៅចិននៅបាត់ដំបងគេនិយាយថា « គេមិនឲ្យកូនទៅគ្រូប្រាក់ខែងាប់ទេ គេសុខចិត្តលើកឲ្យកូនប៉ូលីសប្រាក់ខែ២,០០០រៀលប្រសើរជាង » ។ ឯចៅហ្វាយខេត្តប្រាក់ខែ៧,០០០រៀល ហេតុអ្វីក៏ហ៊ឺហារម្ល៉េះបានលុយមកពីណា ? ។

៣- នយោបាយចិត្តសាស្ត្រគ្មានយកមកប្រើទាល់តែសោះ អ្នកដែលទៅសិក្សាវិជ្ជានេះពីកូរ៉េខាងត្បូង គ្រាន់តែមានៗប៉ុណ្ណោះ ។ ពួកស្នងការនយោបាយពាក់តែស័ក្តិលំអទីក្រុង សូត្រទ្រឹស្តីប្រឆាំងកុម្មុយនិស្តឲ្យតែសិស្សនិងគ្រូស្តាប់ តែនាយទា

បាន អស់លោកថៅហ្វាយខេត្តមិនរីវរល់អើពើ ឬធ្វើតាមគំនិតសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រ នៃពួកស្នងការនយោបាយទាល់តែសោះ ហើយថែមទាំងពួកគេមើលងាយថា ពួកស្នងការនយោបាយដែលភាគច្រើនជានាយទាហានអាស៊ីមីឡេ (Assimilés)នោះចេះមិនដល់ពួកគេជានាយទាហាន ដែលបានសិក្សាចេញពីសាលាយោធាខ្មែរ (EMK - Ecole Militaire Khmère) ទាល់តែសោះ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ពួកមេខ្មែរក្រហមពុំដែលសិក្សាទ្រឹស្តីសាលាយោធាណាមួយទេ តែពួកនេះបានយកទ្រឹស្តីសង្គ្រាមទ័ពឆ្មក់មកអនុវត្តបានជោគជ័យមួយរយភាគរយ កាន់កាប់ជាម្ចាស់លានប្រយុទ្ធបាន (Maître du terrain) ឯពួកអតិតសិស្សសាលាយោធាបែរជាអនុវត្តទ្រឹស្តីសង្គ្រាមតាំងពីសម័យអាណានិគម ប្រមូលផ្តុំគ្នាតែនៅក្នុងបន្ទាយ ទុកទីខាងក្រៅឲ្យខ្មាំងធ្វើសកម្មភាពបាន១០០% ជាពិសេសនៅពេលយប់ ពួកខ្មែរក្រហមអនុវត្តសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រនេះខ្លាំងក្លាណាស់ ហើយបានជោគជ័យជាទីពេញចិត្តរបស់គេ ។ គេឃោសនានិងធ្វើវិទ្ធង្សនា បង្កវិច្ឆេទកម្មឲ្យផ្ទៃក្នុងសាធារណរដ្ឋច្របូកច្របល់ ប្រជាជនលែងមានជំនឿលើរដ្ឋការលន់-នល់ ហើយនឹកសរសើរស្រឡាញ់ពួកខ្មែរក្រហម ល្អត្រឹមត្រូវ ស្អាតស្អំ មិនលួចប្លន់អ្នកស្រុក (បើពួកគេបេះផ្លែម្ទេសមួយ គេដាក់លុយលើដើមម្ទេសនោះ) សរសើរថាពេទ្យបដិវត្តន៍ចេះចាក់ម្ជុលវិទ្យាសាស្ត្រតាមបែបចិន (Acupuncture) ពូកែស័ក្តិសិទ្ធិ, មិនស៊ីសំណូក ។ល។

កម្លាំងសាធារណរដ្ឋដែលត្រូវយកមកវាយខ្មាំងនោះ ត្រឡប់ជាយកមកកាប់ចាក់សម្លាប់តែគ្នាឯងផ្ទៃក្នុងទៅវិញ (លន់-ណុនដាក់គ្រាប់បែកប្រុងធ្វើឃាតលោកនាយករដ្ឋមន្ត្រីសឺង-ង៉ុកថាញ់, ធ្វើឃាតលោកសេង-ស៊ុនថៃ, ធ្វើឃាតលោកថាច់-ជា និងបណ្ឌិតកែវ-សាំងគីម, សម្លាប់លោកអ៊ុំ-សាវុធ...) ។ពួកក្រុមលន់-ណុន ដោយខ្លាចក្រុមលោកសឺង-ង៉ុកថាញ់ដណ្តើមអំណាចពីបងគាត់ (នល់-នល់) ក៏បំបែកកងទ័ពពិសេស កងទ័ពម៉ែកហ្វ៊ក់ខ្ទេចខ្ទីឲ្យខ្សោយលែងមានប្រសិទ្ធិភាព ។ កងវរសេនាណាដែលខ្លាំង ដូចជាកងទ័ពឆត្រយោង, កងទាហានលោកអ៊ុំ-សាវុធ... ត្រូវក្រុមលន់-ណុនបញ្ជូនឲ្យទៅវាយគ្រប់សមរភូមិ រហូតស្លាប់អស់គ្មានសល់ រហូតលោកអ៊ុំ-សាវុធក៏ត្រូវស្លាប់បាត់បង់ជីវិតដោយសារស្នាដៃលន់-ណុនថែមទៀត គឺឃាតកម្មបានធ្វើបីថ្ងៃ ក្រោយដែលអ៊ុំ-សាវុធបានទៅជួប (ទទួលឱវាទប្រៀនប្រដៅពីលោកសឺង-ង៉ុកថាញ់) ជាគំរប់លើកទីប្រាំមក ។

គេមិនឲ្យគ្រាប់ ឬរថយន្តដឹកទាហានទេ លុះណាតែមេបញ្ជាការសូកលុយ ទើបគេព្រមឲ្យ ។ បើចង់យន្តហោះទៅទម្លាក់គ្រាប់បែក មេបញ្ជាការត្រូវតែសូកលុយដែរ បើមិនដូច្នោះទេ កងវរៈសេនានោះៗក៏ត្រូវពួកខ្មែរក្រហមនិងពួកយួនខាងជើងវាយស្លាប់ខ្ទេចខ្ទីអស់ទៅ ។

ខោអាវជាជំនួយអាមេរិកាំងគេមិនបើកឲ្យទាហានទេ គេទៅប្រទះឃើញទាំងគំនរលក់នៅតាមផ្សារនានា ដូចជាផ្សារអូឡាំពិចជាដើម ។ បើបែរជាបើកឲ្យទាហានវិញ គឺមេបញ្ជាការនឹងកាត់ប្រាក់ខែថ្លៃខោអាវនោះ ។ក្នុងឱកាសហែរក្បួនទទួលលោកអគ្គរដ្ឋទូតអាមេរិកាំងហ្គុន-ធ័រដៀននៅបាត់ដំបងនោះ ទាហានដើរក្បួនស្លៀកខោអាវរហែក លោកដៀនបានយកខ្សៀលោកទៅគោះផ្កាយធ្វើពីមាស លើស្មាសេក-

សំអៀត ហើយមានប្រសាសន៍ថា ៖ ផ្កាយលោកធ្វើសុទ្ធតែពីមាស តែរាស្ត្រ និងទាហានលោកអត់បាយ ! ។

តើហេតុអ្វីបានជាពួកនាយទាហានសាធារណរដ្ឋជួយពួកខ្មែរក្រហម ? ព្រោះ ៖

១- ពួកគេនាំគ្នាជឿតាមព្រះរាជបន្ទូលសីហនុ ដែលស្រែកក្តែងៗពីប៉េកាំងមកថា ឲ្យកូនចៅនាំគ្នារត់ចូលព្រៃ វាយកំចាត់បនក្បត់លន់-នល់ និងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង ។ ហេតុនេះហើយបានជាខ្មែរក្រហម អាចប្រមូលកងទ័ពបានយ៉ាងឆាប់រហ័ស ដោយបានរាជបន្ទូលសីហនុជួយស្រែកពីប៉េកាំងផង និងដោយទុនប្រជាប្រិយភាពសីហនុនៅខ្ពស់ ក្នុងស្រទាប់ចិត្តគំនិតកសិករខ្មែរស្រុកស្រែចំការផង ។

២- ពួកគេនៅតែមានជំនឿថា (រហូតសព្វថ្ងៃពួកសីហនុនិយម ក៏នៅតែជឿដដែល) ទៅថ្ងៃមុខ សម្តេចសីហនុមុខជាមកដឹកនាំប្រទេសខ្មែរវិញជាមិនខាន ។ ហេតុនេះហើយ បើបួកគេជួយកងទ័ពសីហនុនៅពេលនេះ (១៩៧០-៧៥) ទៅថ្ងៃមុខពួកគេច្បាស់ជាបានបុណ្យស័ក្តិកាន់តែធំឡើងថែមទៀត នៅពេលដែលសម្តេចសីហនុយាងមកកាន់កាប់អំណាច ជាប្រមុខរដ្ឋខ្មែរវិញនោះ ។ ក្នុងគំនិតយល់ច្រឡំបែបនេះឯង ទើបបួកគេមិនយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាពីបនខ្មែរក្រហមដល់បន្តិចសោះ ។ ក្នុងជំនឿរបៀបនេះ ទើបបានជាលន់-ណុនបានបញ្ជូនគ្រាប់កាំភ្លើងទៅឲ្យខ្មែរក្រហមដែរ ។

បរាជ័យនៃរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ គឺមានក៏ដោយសារតែលោកលន់-នល់ផ្ទាល់តែម្តង ដែលមានគំនិតខ្លី គឺមួយមិនព្រមធ្វើតាមគំនិតរបស់ទ្រង់សិរិមតៈ ដែលឲ្យធ្វើគតសីហនុ ដើម្បីការពារកុំឲ្យសីហនុរត់ទៅចូលជាមួយខ្មាំង (ប្រហែលជាលន់-នល់ខ្លាចឥទ្ធិពលទឹកសម្បថ ដែលបាគួយកព្រះខាន់រាជ្យកូរឲ្យផឹកហើយស្បថថាមិនក្បត់ធ្វើគតសីហនុទេ ព្រោះលន់-នល់ជឿលើអាគមអូមអាមពាក្យសម្បថណាស់) ។ ទី២-គឺលន់-នល់មិនព្រមដកពួកសីហនុនិយមឲ្យអស់សោះ ។ ថែមពីលើនេះទៀត តាំងពីលន់-នល់ក្លាយជាពិការស្លាប់ដៃជើងមក (ខំត្រដរឱបអំណាចតទៅទៀត) លន់-នល់ថ្មីនេះមិនដូចលន់-នល់កាលមុនសោះ ។ ជាឧទាហរណ៍គ្រាន់តែប្រពន្ធថ្មីក្មេងបានកូន ក៏អួតប្រាប់គេឯង ប្រកាសតាមវិទ្យុ កោះហៅអ៊ុំ-សាវុធពីលានប្រយុទ្ធកំពុងខ្លាំងក្លា មកប្រាប់ដំណឹងចំកួតមិនសមហេតុផលនេះ ។ កាលខ្មែរក្រហមវាយភ្នំពេញខ្លាំងក្លានោះ លន់-នល់បានធ្វើសីមាជុំថ្ម រួចហើយឲ្យយន្តហោះយកទៅបោះទម្លាក់ជុំវិញទីក្រុងភ្នំពេញ ជាសិមាការពារកុំឲ្យពួកទមិឡចូលមកក្នុងក្រុងបាន ។ លន់នល់ឲ្យគ្រូស្លៀកសពាក់ស ស្ពាយថង់យាមគ្រវាសបាចអង្ករនាំមុខកងទ័ព ចូលទៅវាយទ័ពយួនយៀកកុង-យៀកណាមខាងជើង និងខ្មែរក្រហម ។ល។ គឺលន់-នល់ចាត់ទុកពួកយួនយៀកកុង-យៀកណាមខាងជើង និងខ្មែរក្រហមជាទមិឡ ជាខ្មោចព្រាយបិសាច ជាសត្រូវអរូបិយ ដែលគាត់ជឿថា ត្រូវតែចុះចាញ់ឥទ្ធិពលរបស់ពុទ្ធមន្តជាដាច់ខាត (?!) ។

❑ ❑

❑

បដិវត្តន៍ឃាតករ

ថ្ងៃទី១៧ មេសា ១៩៧៥ ជាថ្ងៃមហាជោគជ័យរបស់បនខ្មែរក្រហមលើរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងចក្រពត្តិអាមេរិកាំង ។ ប៉ុល-ពតបានបញ្ជាភ្លាមឲ្យដេញជន្លៀសប្រជាជនចេញពីក្រុងភ្នំពេញ ដោយគ្មានការអនុគ្រោះសោះឡើយ ។ ប្រជាជនជាងបីលាននាក់ (៥) បានត្រូវចាកចេញចោលផ្ទះសំបែងទាំងបង្ខំ បាក់បែកព្រាត់ប្រាស់ម៉ែឪ កូនប្ដីប្រពន្ធទៅទីទៃៗ ដោយខ្លះនៅឯការិយាល័យ នៅសាលារៀន ទៅផ្សារ ទៅពេទ្យសួរអ្នកជម្ងឺ នៅផ្ទះបងប្អូនឬមិត្តភក្តិ..។ គ្រូពេទ្យដែលគ្រាន់តែសុំពន្យាពេលមើលអ្នករបួស ក៏ត្រូវឃោធាបាញ់ចោលភ្លាម ។ ទាហានសាធារណរដ្ឋដែលភ្លេចដោះឯកសណ្ឋានចោល ត្រូវពួកឃោធាបាញ់ស្លាប់ចង្រ្កាងៗចោលនៅលើផ្លូវថ្នល់ ។ អ្នកដែលសាកល្បងពន្យាពេលរ៉េរ៉ៃ ក៏ត្រូវឃោធាបាញ់ចោល ឬគប់គ្រាប់បែកចូលក្នុងផ្ទះស្លាប់ទាំងគ្រួសារ ។ មនុស្សណែនណាន់តាន់តាប់ប្រជ្រៀតគ្នាចេញលើគ្រប់ផ្លូវចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ក្មេង មនុស្សចាស់ជរា អ្នកជម្ងឺត្រូវស្លាប់ ហើយត្រូវបោះបង់សាកសពចោលគ្មានពេលវេលានឹងកប់ឲ្យបានស្រួលឡើយ គ្រាន់តែគ្របនឹងក្រណាត់សំពត់ឬកន្ទេល កូនចៅឬម៉ែឪ ក៏ធ្វើដំណើរគ្មានគោលដៅតទៅមុខទៀតព្រោះខ្លាចអាជ្ញាពិឃាតរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។

ឪពុកខ្ញុំបែកពីម្ដាយខ្ញុំ (៦) ជាប់ជាមួយប្អូនប្រុសបន្ទាប់ឈ្មោះហ៊ិន-ស៊ីធន និងអាមុំជាប្រពន្ធ ព្រមជាមួយប្អូនស្រីទី៥ ជាសិស្សវិទ្យាល័យ១៨មិនា ឈ្មោះហ៊ិន-ចាន់ធី (៧) ធ្វើដំណើរតាមផ្លូវក្បាលថ្នល់ ព្រែកឯង ហើយទៅរស់នៅក្នុងស្រុកកំណើតអាមុំជាកូនប្រសារស្រី (ប្រពន្ធស៊ីធន) នៅខេត្តព្រៃវែង ត្រើយខាងកើតទន្លេមេគង្គក្នុងភូមិភាគបូព៌ាទិស ។ ដល់រដូវច្រូតកាត់ឆ្នាំ១៩៧៥ អង្គការបូព៌ាបានជន្លៀសប្រជាជនថ្មី ឲ្យទៅនៅត្រើយខាងលិចខ្លះក្នុងខេត្តកំពង់ចាម ។ ឪពុកខ្ញុំនិងកូនទាំងអស់គ្នាបួននាក់ ក៏ត្រូវអង្គការដាក់ទិសនេះដែរ ហើយបានទៅនៅក្នុងភូមិត្រពាំងឫស្សី សង្កាត់ជយោ ស្រុកចំការលើ ខេត្តកំពង់ចាម តំបន់៥ ភូមិភាគឧត្តរទិស ។ ដោយខ្វះជាតិប្រូតេអ៊ីន ព្រោះរបបអាខ្មែរក្រហមវាមិនផ្ដល់អាហារគ្រប់គ្រាន់ដល់ប្រជាជនទេ ឪពុកខ្ញុំហើមក្លាយជាដំបៅដោយគ្មានថ្នាំព្យាបាល ។ ពួកវាបានដាក់ទិសឪពុកខ្ញុំឲ្យជួយបិតឫស្សីធ្វើកញ្ច្រែងល្អីជាមួយក្រុមតាចាស់ៗនៅក្នុងភូមិ ។ ឯប្អូនស្រី

(៥) ប្រជាជនកើនឡើងដោយសាររត់គេចពីសង្គ្រាមខេត្តក្រៅចូលមកកកកុញក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ។

(៦) ពត៌មានស្ដីពីដំណឹងជន្លៀសរបស់ឪពុកខ្ញុំ គឺមិត្តតែ-ម៉េងលីបានរៀបរាប់ប្រាប់ខ្ញុំ ។ តែ-ម៉េងលី ជាអតិតសាស្ត្រាចារ្យអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ-បារាំងនៅវិទ្យាល័យនេត-យ៉ង់ដែរ ។ នៅឆ្នាំ១៩៧២ បានផ្លាស់ទៅបង្រៀនសមណសិស្សនៅពុទ្ធិកវិទ្យាល័យព្រះសុរាម្រិត (ភ្នំពេញ) ។ ពេលខ្មែរក្រហមជន្លៀសប្រជាជននោះ មិត្តតែ-ម៉េងលី បានទៅរស់នៅក្នុងឃុំជាមួយគ្រួសារឪពុកខ្ញុំ ដោយភរពួកវាថា ជាចិនអ្នករកស៊ីពីដើម ។ តែ-ម៉េងលីបានទៅលេងជាមួយប្អូនប្រុសខ្ញុំ ពេលច្រូតស្រូវនាឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ខ្ញុំបានជួបតែ-ម៉េងលី ក្រោយពេលដែលកងទ័ពយួនចូលឈ្លានពានកាន់កាប់ស្រុកខ្មែរ សព្វថ្ងៃមិត្តតែ-ម៉េងលី បានរស់នៅក្នុងក្រុង **QUEBEC** *ប្រទេសកាណាដា ។*

(៧) ប្អូនប្រុសនេះសព្វថ្ងៃនៅរស់ឯខេត្តពោធិសាត់ ។

ហ៊ិន-ចាន់ធី ដោយនៅលីវ ប្អូនរាក៏ចាត់បញ្ចូលទៅក្នុងក្រុមចល័តនារី មិនបាននៅជួបជុំឪពុកខ្ញុំទេ ។ យូរៗទើបបានសុំច្បាប់គេមកលេងឪពុកនិងបងៗបានម្តង ។ ពេលវេលាចេះតែកន្លងទៅ មិត្តតែ-ម៉េងលីបានត្រូវអង្គការដាក់ទិសឲ្យទៅភ្ជួរស្រែ លើកទំនប់ ជីកប្រឡាយ លើកភ្លឺស្រែ ហើយបានជួបគ្នាជាមួយប្អូនប្រុសខ្ញុំជាញឹកញាប់ ។ ក្នុងខែមេសា១៩៧៧ មិត្តតែ-ម៉េងលីបានទៅលេងឪពុកខ្ញុំទៀតតែប្អូនខ្ញុំបានប្រាប់ថាឪពុកខ្ញុំបានត្រូវអង្គការដាក់ទិសឲ្យទៅយាមទំនប់កាលពីប្រាំថ្ងៃមុន (ព្រោះកាលនោះអង្គការខ្មែរក្រហមឧត្តរទិស បានកេណ្ឌប្រជាជនកងចល័តទាំងប្រុសទាំងស្រីរាប់ម៉ឺននាក់ទៅលើកទំនប់ទឹកឆា) ។ ប្អូនខ្ញុំបាននិយាយប្រាប់តែ-ម៉េងលីថា ៖ មិត្តតូច(កងឈ្លប) បានយកកង់មកដឹកឪពុកខ្ញុំ ដោយឲ្យគាត់រៀបចំខោអាវ ព្រោះត្រូវមានទិសទៅជួយយាមទំនប់ ។ វាប្រាប់ថា វាដឹកទៅជាសង្កាត់ៗ វាដឹកឪពុករបស់ខ្ញុំតាមឡានជាមួយនិងតាៗដទៃទៀត ដែលមកពីភូមិផ្សេងៗមកជួបជុំគ្នា ។ តាំងពីពេលនោះមក បាត់ដំណឹងឪពុកខ្ញុំរហូត ។ ប្អូនខ្ញុំទាំងបីបានចាំៗមើលផ្លូវឪពុកមិនឃើញវិលត្រឡប់មកវិញសោះ ។ ដល់មកថ្ងៃទី២កក្កដា១៩៧៧ អង្គការខ្មែរក្រហមភូមិភាគឧត្តរតំបន់៥ ចាប់ជន្លៀសប្រជាជនថ្មីស្ទើរអស់ពីភូមិ ថាយកទៅឲ្យបង្កបង្កើនផលនៅស្រុកថ្មីមួយផ្សេងទៀត មិនចាំបាច់យកឥវ៉ាន់ច្រើនទេនាំពិបាក ព្រោះនៅទីនោះអង្គការមានរបស់អាចផ្គត់ផ្គង់បានសព្វគ្រប់ទាំងអស់ ។ ពួកវាបានប្រាប់ថា អង្គការនឹងដាក់ទិសឲ្យប្រជាជនថ្មីទៅនៅតាមដងផ្លូវជាតិទៅភ្នំពេញ ។ ឮថាបានអង្គការផ្គត់ផ្គង់សព្វគ្រប់នោះ អ្នកខ្លះ ដែលគ្មានទិសក៏សុំគេទៅជាមួយដែរ ដើម្បីបានជួបជុំបងប្អូនកូនចៅ ។ កាលនោះ ប្អូនស្រីខ្ញុំនៅក្នុងកងចល័ត កំពុងជំរះស្មៅចំការមន ដល់ឮថាបងប្រុសបងស្រីត្រូវគេជន្លៀស ក៏ទំលាក់ចបចោលរត់រលះរលាំងមកជួបបង ហើយសុំទៅជាមួយគេដែរ ។ ប្រជាជនថ្មីទាំងអស់ត្រូវពួកវាដឹកទាំងឡានៗ (ឡានទ្រុង) យ៉ាងណែនយក ទៅវាយសម្លាប់កប់រណ្តៅនៅក្នុងចំការកៅស៊ូអូរអណ្តូង ចម្ងាយ២០គ.ម.ពីភូមិ ។ ពួកវាបានជីករណ្តៅយ៉ាងធំដូចជាស្រះទឹកទុកជាមុនខួងមួយខែ ។ វាសម្លាប់តាំងពីទារក ក្មេងតូច មនុស្សប្រុសស្រីគ្រប់វ័យ ទាំងស្រីមានផ្ទៃពោះផង ។ ដើម្បីកុំឲ្យសំរែក ឈឺចាប់នៃពួកអ្នកទោសឮសូរទៅដល់ភូមិ ពួកវាបានចាក់មេក្រូភ្លេងនិងចំរៀងបដិវត្តន៍ (រំលាយស្រុករំលាយសង្គមខ្មែរ) លាន់ឮខ្លាំងកងរំពង ។ ការកាប់សម្លាប់នេះ គឺប៉ុល-ពតចេញបញ្ជាពីភ្នំពេញមកក្រោយ ដែលវាសម្លាប់បានគណាភូមិភាគបូព៌ាក្បត់ចូលដៃយួនឈ្មោះសោ-ភឹមនោះមក ។ ប៉ុល-ពតបានឲ្យបញ្ជាសម្លាប់ទាំងយោធាក្បត់ រួមទាំងប្រជាជនថ្មីក្នុងភូមិភាគឧត្តរនិងបូព៌ាទិស ។ វាយកយន្តហោះទៅទម្លាក់ខិតប័ណ្ណ ឲ្យពួកយោធាបូព៌ាដាក់អាវុធចុះចូលអង្គការនឹងអភ័យទោសឲ្យតែក្រោយហូតអាវុធអស់ហើយ ប៉ុល-ពតបញ្ជាឲ្យដឹកយោធាបូព៌ាទិសទាំងអស់ខ្ទង់បួនម៉ឺននាក់ យកមកវាយទម្លាក់រណ្តៅនៅត្រង់រកាកោង ខោអាវ មួក នៅចោលរាត់រាយ ឯក្លិនស្អុយខ្មោចពួកយោធាបូព៌ាភាយរហូតដល់ត្រើយម្ខាងខាងល្វាទេវ នេះបើតាមសេចក្តីរាយការណ៍របស់លោកយូ-សំបូរ អតីតនាយកបុគ្គលិកមធ្យមសិក្សាក្រុងភ្នំពេញ សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងម៉ុងរ៉េអាល់ប្រទេសកាណាដា ។

ឯម្តាយខ្ញុំវិញបានជន្លៀសចេញទៅស្រុកកំណើតនៅកោះខ្សាច់កណ្តាល ខាង

កើតជ្រោយចង្វា តែដោយជាប្រជាជនថ្មី ប្រាំមួយខែក្រោយក៏ត្រូវអង្គការជន្លៀសចេញបន្តមកដល់ខេត្តពោធិសាត់ ចុះទៅឆ្ងាយដាច់ស្រយាលពីថ្នល់ជាតិជាង៣០គ.ម. ជាតំបន់ព្រៃគ្មានត្រីសាច់ ជាមួយប្អូនប្រុសលីវ ហ៊ិន-ស៊ីថា (ប្អូនទី៦) ប្អូនស្រីហ៊ិន-ស្រី (ប្អូនទី៧) និងប្អូនប្រុសពៅហ៊ិន-វណ្ណដារា ហៅហ៊ុច (៧) ។ ប្អូនប្រុសស៊ីថា ត្រូវប្រធានកងចល័តកងឈ្លបចាប់យកទៅចាក់កសម្លាប់ ពីបទលួចកាច់ពោតមួយសំរន់ក្រពះ ដែលរបបអង្គការវាកំណត់ឲ្យអង្ករមួយកំប៉ុង (ទម្ងន់ខ្ទង់២០០ក្រាម) សំរាប់គ្នា១០នាក់ក្នុង១ថ្ងៃ ។ ម្តាយខ្ញុំដោយមានរោគជម្ងឺក្រពះប្រចាំកាយផង ណាមួយអត់អាហារផង ហើយដល់ទទួលដំណឹងពីប្អូនខ្ញុំត្រូវពួកអាថ្មើមខ្មៅប៉ុល-ពតសម្លាប់ចោលទៀតនោះ ក៏បណ្តាលរោគកាន់តែខ្លាំង ។ ពេលជិតផុតដង្ហើម, តាមសំដីប្អូនប្រុសពៅ, ម្តាយខ្ញុំបានឲ្យប្អូនខ្ញុំទៅសុំស្ករត្នោតមួយស្លាបព្រាពីមីចុងភៅរោងបាយរួម តែមេសាមាន្យនោះវាឆ្លើយតបវិញថា ៖ « គ្មានស្ករគ្មានស្អីទេ ពួកមី១៧មេសាឲ្យវាស្លាប់ស្រឡះឲ្យអស់ទៅ ! » ។ ម្តាយខ្ញុំបានទទួលមរណភាពទាំងក្តីវេទនានិងឈឺចាប់ ។ ប្អូនប្រុសខ្ញុំបានបញ្ចុះសពម្តាយខ្ញុំផ្ទាល់ដៃ (ឆ្នាំ១៩៧៧) ។ ឯប្អូនស្រីទី៧ក៏មានជម្ងឺគ្មានថ្នាំព្យាបាល ហើយបាត់បង់ជីវិតនៅទីនោះដែរ ។

ការកាប់សម្លាប់មានសភាពខ្លាំងក្លាណាស់ក្នុងកំឡុងឆ្នាំ១៩៧៧ ។ នៅភូមិភាគឧត្តរនិងបូព៌ាទិស ជាពិសេសនៅក្រោយដែលសោ-ភឹមបានក្បត់ចូលដៃគាំទ្រយួនហើយលើកទ័ពសំដៅមកភ្នំពេញ ។ ក្រោយសម្លាប់សោ-ភឹមរួចហើយ ប៉ុល-ពតបញ្ជាឲ្យយោធាខ្មែរក្រហមវាយសំរុកចូលទៅក្នុងដីវៀតណាម សម្លាប់ប្រជាជនខ្មែរក្រោមអស់ជាច្រើនពាន់ ។ តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍ពីខ្មែរក្រោមម្នាក់ឈ្មោះថាច់-ឈ្នាង សព្វថ្ងៃរស់នៅក្រុងអូឡាំពីយ៉ា រដ្ឋវ៉ាស៊ិនតោនថា ៖ « យួនបានដឹងស្គាល់ការណ៍នេះមុន ហើយឲ្យដំណឹងប្រជាជនយួនដកខ្លួនថយ ឯខ្មែរក្រោមគេមិនឲ្យដឹងសោះឡើយ ទ័ពប៉ុល-ពតកាប់សម្លាប់ភាគច្រើន ជាជាតិយួនសញ្ជាតិដើមខ្មែរក្រោមប៉ុណ្ណោះ ។ មុននឹងទ័ពយួនចូលឈ្លានពានស្រុកខ្មែរ ពួកប៉ុល-ពតមិនអាចកាន់កាប់តំបន់ខាងកើតត្រើយទន្លេមេគង្គភូមិភាគបូព៌ាបានទេ ប្រជាជនមានការរំជើបរំជួលបះបោរតទល់ស្លាប់រស់ជាមួយពួកកងឈ្លប ។ មានរឿងអ្នកខ្លាំងពូកែចេញជួយអ្នកស្រុក មានរឿងលោកតាសក់ស (ចារបុរសយួន) ចូលមកបង្កចលាចលពួកប៉ុល-ពតបើយោធាដេញតាមក៏គេចខ្លួនបាត់រកមិនឃើញឡើយ (៨) ។ ឯនៅបាត់ដំបងមានពាក្យចចាមអារាមខ្សឹបតគ្នាពីមាត់មួយទៅមាត់មួយថា ៖ « អ្នកមានបុណ្យជិតកើតហើយ... ខ្លះទៀតថាកើតហើយ តែចេញតាមឆ្អឹងជំនីម្តាយ មិនដូចមនុស្សសាមញ្ញធម្មតាទេ... ខ្លះទៀតថាពួកយោធាប្រុងសម្លាប់ទាំងម្តាយទាំងកូន តែយោធានោះត្រូវស្លាប់ខ្លួនឯងវិញ » ។ បើតាមស្មេរ... នេះជាសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្ររបស់ពួកយួនហេង-សំរិន បំផុសឲ្យខ្មែរដែលមានជំនឿរង់ចាំតែអ្នកមានបុណ្យមកជួយនោះ ឲ្យគាំទ្រពួកវា ។

ឯការកាប់សម្លាប់ប្រជាជនតំបន់ភូមិភាគឧត្តរនិងបូព៌ានោះ គឺធ្វើដោយរបៀប

(៧) ប្អូនប្រុសនេះសព្វថ្ងៃនៅរស់ឯខេត្តពោធិសាត់ ។
(៨) តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់លោកហុក-អូនលាងនៅក្រចេះ សព្វថ្ងៃរស់នៅរដ្ឋកាលីហ្វ័រនិញ៉ា។

ឃោរឃៅបំផុត ដូចជាពុំមែនជាជាតិខ្មែរដូចគ្នាបន្តិចសោះ ។ ប៉ុល-ពតបញ្ជាឲ្យសម្លាប់ចោលទាំងគ្រួៗ ។ សូម្បីចល័តដែលគ្មានឪពុកម្តាយ គ្មានដឹងរឿងអ្វីសោះ ក៏ត្រូវពួកវាអូសកយកទៅសម្លាប់ចោលដែរ គឺវាធ្វើតាមសុភាសិតចិនថា ៖ « ជំរះស្មៅគឺជីកទាំងឫស » បង្ការកុំឲ្យមានការសងសឹកនឹងពួកវាទៅថ្ងៃក្រោយ ។ កូនក្មេង ទារកត្រូវពួកវាចាប់បោកសម្លាប់នឹងគល់ត្នោត គល់ស្វាយ គល់ដូង បោះឡើងលើយកជំពុះទុងរង ។ វារំលោភស្រីរួចសម្លាប់ចោល ។ វះមនុស្សទាំងរស់យកថ្លើមទៅឆារស៊ី យកប្រមាត់ផឹកក្លែមស្រា និងបញ្ជូនទៅស្រុកចិនធ្វើថ្នាំចិនសែកែរោគ ។ រណ្តៅធំៗពេញដោយខ្មោចរាប់ពាន់ ។ គល់ដូង គល់ត្នោត នៅប្រឡាក់ឈាមនៅឡើយពេលទ័ពយួនចូលមកឈ្លានពានស្រុកខ្មែរ ហើយយកបានភ្នំពេញនៅថ្ងៃទី៧ មករា ១៩-៧៩នោះ ។

ក្នុងពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៨ ប៉ុល-ពតបញ្ជាឲ្យជន្លៀសប្រជាជនខេត្តស្វាយរៀងមកភ្នំពេញយកក្រមាពណ៌បៃតងម្នាក់មួយ រួចហើយដឹកជញ្ជូនតាមរទេះភ្លើងមកទម្លាក់ចោលនៅខេត្តពោធិសាត់ ។ ពួកអ្នកមានក្រមាពណ៌បៃតងនេះ គឺត្រូវអង្គការខេត្តពោធិសាត់ទទួលបញ្ជាពីប៉ុល-ពតមកឲ្យសម្លាប់ចោលទាំងអស់ ព្រោះសុទ្ធជាពួកក្បត់ ក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរ ។ គេអូសកយកពួកស្វាយរៀងទាំងអស់ មិនថាជាប្រជាជន មេកង គណៈឃុំ គណៈអ្វីៗទេ យកទៅវាយកាប់សម្លាប់ចោលនៅឯវាលស្រែក្រៅភូមិ ។ មានមេកងនារីម្នាក់ក្លាហានណាស់បាននិយាយថា ៖ តើពួកគេមានកំហុសអ្វីបានអង្គការយកពួកគេមកសម្លាប់យ៉ាងនេះ ? ពួកយើងបានបំរើអង្គការ ស្មោះត្រង់អង្គការអស់ពីចិត្តពីថ្លើម នៅទីបញ្ចប់ពួកយើងបានទទួលផលបែបនេះទៅវិញ! មិនបាច់ចងមុខយកទៅទេ សម្លាប់យើងនៅទីនេះចុះ ! ។ ក្មេងស្រីម្នាក់អាយុប្រាំបួនឆ្នាំត្រូវពួកពេជ្ឈឃាតយកទៅវាយសម្លាប់តែមិនចំធ្ងន់គ្រាន់តែសន្លប់ ដើបដឹងខ្លួនពីសន្លប់ក៏ដើរចូលមកក្នុងភូមិវិញ ។ ប្រជាជនមូលដ្ឋានបានប្រាប់ឲ្យរត់គេចខ្លួនចេញទៅ តែគ្នាងឺងើមិនដឹងរត់ទៅទីណា ។ កងឈ្លបមកដល់ឃើញក៏ចាប់យកទៅដុតទាំងរស់ ស្រែកទធាក់កញ្ជ្រោលលាន់រំពងទំរាំដាច់ខ្យល់ស្លាប់ ។ ខ្មោចអ្នកខេត្តស្វាយរៀងរាប់ម៉ឺននាក់ស្លាប់គរជើងលើគ្នាគ្មានកប់ទេ ចោលរាត់រាយកណ្តាលវាលហើមស្អុយភាយមកដល់ភូមិ (៩) ។ នៅជាយដែនស្វាយរៀង មានពួកស្ទួលរៀតមិញដូចហេង-សំរិន (មិនទាំងអស់ទេ) មានគំនិតស្រឡាញ់និងបំរើយួនតាំងពីសម័យឥស្សរៈមកម្ល៉េះ ។ ក្នុងសម័យសីហានុពួកនេះរស់នៅលាក់ខ្លួនធ្វើជាប្រជាជនរកស៊ីធម្មតា តែមិនចុះចូលជាមួយរបបដឹកនាំសីហានុទេ ដូចជាគ្រូបង្រៀនក់នៅភូមិសាង ខ្លះរកស៊ីរត់ពន្ធនាំឥវ៉ាន់យកទៅលក់ ដូចជាករណីមេខ្មែររៀតមិញហេង-សំរិន ដែលរកស៊ីដឹកជ្រូកទៅលក់នៅជាយដែនយួនជាដើម ។

(៩) តាមសេចក្តីឲ្យការណ៍របស់អ្នកស្រីគីម-សាន នាមដើមភូ-ពូន ជាប្អូនស្រីនួន-ជា (ជាកូនចិញ្ចឹមរបស់អ៊ុំខាងប្រពន្ធខ្ញុំ) ។ ពេលមកជួបជុំជាមួយបងប្អូនម្តាយយាយពេញ នៅវត្តគរកន្លះខែក្រោយយួនយកស្រុកខ្មែរបាន ថាបានជន្លៀសមករស់នៅខេត្តពោធិសាត់ បានឃើញរឿងកាប់សម្លាប់ពួកខេត្តស្វាយរៀងនេះ ។ ឯកូនប្រុសច្បងរបស់គាត់ឈ្មោះសល់ ឈឺហើយរត់ពីកងចល័តមកដាច់ខ្យល់ស្លាប់នៅនឹងកាំជណ្តើរខ្ទមនឹងមុខម្តាយ ។ ឯកូនប្រុសម្នាក់ទៀត ត្រូវកងឈ្លបយកទៅដុតសម្លាប់ទាំងរស់ ព្រោះវាខ្ជិលពុតធ្វើឈឺ ។

នៅបាត់ដំបង ភូមិភាគពាយ័ព្យទិសពួកអង្គការមូល-សម្បត្តិក៏មិនអន់ដែរ ក្នុងការកាប់សម្លាប់ខ្មែរនេះ ។ ប្រជាជនតំបន់បួនខាងក្រោមអតីតក្រុងបាត់ដំបង ត្រូវស្លាប់វិនាសទាំងភូមិៗ ដោយសារពួកវាបង្អត់បាយ និងចាប់យកទៅវាយសម្លាប់ចោលបន្តគ្នា ។ អ្នកលួចរត់ចេញពីតំបន់៤សំដៅទៅជាយដែនថៃ មានសឹងរាល់ថ្ងៃ ខ្លះរត់មកសុំនៅវត្តគរ អ្នកខ្លះត្រូវឈ្លបចាប់បានក៏ត្រូវពួកវាសម្លាប់ចោលទៅ ។ ឯអ្នកឃុំវត្តគរក៏លួចរត់ទៅស្រុកសៀមដែរ ទៅម្តងជាក្រុមដប់ឬម្ភៃនាក់ ចំនួនពីរបីអាទិត្យមានដំណឹងថាមានអ្នកលួចរត់ ។ ដោយអត់ខ្លាំងពេក ប្រុសៗដែលកំពុងភ្នរក៏ដួលស្លាប់ភ្លាម ក្មេងៗស្លាប់មុនគេ រួចទើបមនុស្សប្រុសព្រោះខ្វះអាហារផ្តល់ថាមពលដូចជាស្ករ ជាតិប្រូតេអ៊ីន (ត្រី សាច់ ស៊ុត) ឯស្រីស្លាប់ក្រោយតែតិចព្រោះស្រីមិនសូវត្រូវការថាមពលក្នុងសពាង្គកាយទើបអាចទ្រាំទ្របានយូរជាង ។

អ្នកខ្លះដោយអត់ខ្លាំងពេកទៅ ក៏ហ៊ានទៅលួចគាស់ខ្មោចកប់ថ្មី អារយកសាច់មកលួចស្ងោរ ឬអាំងទទួលទានសំរន់ក្រពះ យកក្តិលចេកក្តិលល្ហុងមកបរិភោគលាយនិងត្រកួន នាំឲ្យចុះរាគរហូតបាត់បង់ជីវិត ។ ខ្លះទៀតទៅលួចបូតស្រូវ លួចគាស់ដំឡូង ត្រាវ ហើយត្រូវកងឈ្លបចាប់បានសម្លាប់ចោលទៅទៀត ។ ក្នុងភូមិវត្តគរដែលខ្ញុំរស់នៅ ពួកមេកងរាយការណ៍ទៅឃុំ ៗឲ្យកងឈ្លបមកយកម្តងមួយៗទៅសម្លាប់ចោលស្ងាត់ៗ ។ ឯខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ក៏មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីខ្មៅរបស់ពួកវាដែរ ជាមួយនិងលោកតាសូរ-ជិត អតីតអនុគណខេត្តបាត់ដំបង (១០) ។ អ្នកបំពានសីលធម៌សាហាយស្មន់គ្នា ត្រូវគេយកទៅវាយសម្លាប់នៅមុខអង្គប្រជុំ ។ អ្នកខ្ជិលគេចកែមិនព្រមធ្វើការរួម អ្នកឈឺច្រើនក៏ត្រូវកងឈ្លបអូសកយកទៅដែរ ។ បងយួង(អតីតគយ), លោកហាប់-ហួយ (នាយផ្នែកបុគ្គលិកគ្រូមធ្យមសិក្សាបាត់ដំបង) ក៏គេយកទៅដែរ ដោយភរិយាគាត់ធ្វើឲ្យលេចឮថា បើកុំតែស្រុកដូច្នេះម្ល៉េះប្តីគាត់មានបុណ្យស័ក្តិធំជាមិនខាន ។ គាត់ថាលោកសេក-សំអៀត ចៅហ្វាយខេត្តបាត់ដំបងបានស្នើរឲ្យប្តីគាត់ពា-ក់ស័ក្តិប្រាំ ពាក្យនេះឮចូលដល់ត្រចៀកប្រធាននារីឈ្មោះរៀប ដែលកំពុងជាន់អង្ករ រួចដល់គណៈឃុំៗក៏ជន្លៀសគ្រួសារគាត់ទៅនៅចុងឃុំវត្តគរឲ្យចែកក្តារជិតភ្នំសំពៅបន្តិចមកឈ្លបក៏មកយកលោកគ្រូហាប់-ហួយទៅសម្លាប់នៅអណ្តូងព្រីង ។ អ្នកខ្លះទៀតដែលខំលាក់ខ្លួន ហើយត្រូវបែកការណ៍នឹងសំដីប្រពន្ធ ព្រោះមិនចេះលឺបកឹបយកមកផ្តល់ឲ្យប្រពន្ធ ដែលអត់ស៊ីដោយគ្នាមានខ្លួនជាអតីតរដ្ឋការ ក៏បណ្តាលឲ្យមានជម្លោះប្តីប្រពន្ធ ប្រពន្ធស្រែកឬជេរ ធ្វើឲ្យបែកការណ៍ពីមុខដំណែងប្តី កងឈ្លបក៏មកអូសកយកទៅ... ខ្លះទៀតក៏សុខចិត្តលួចរត់ចេញទៅថៃ ដូចជាលោកបូរ៉ាន់ជាដើម ។ ពួកលួចរត់ភាគច្រើន ត្រូវថៃជាយដែនសម្លាប់ចោល យកមាសប្រាក់ដែលជាប់នឹងខ្លួន ។ ចៅប្រសាររអុំខាំឈ្មោះផល្លា (អតីតស័ក្តិបីបើកយន្តហោះ ត្រូវជាញា

(១០) កងទ័ពយួនកាន់កាប់បានក្រុងបាត់ដំបងហើយនៅថ្ងៃទី១២មករា ប្រជាជនបានលបឆ្លងស្ទឹងចូលមកភូមិវត្តគររើយកទ្រព្យ តែត្រូវប៉ះឈ្លបយាមរបស់វា ថ្ងៃទី១៣... ឈ្លបដែលវាដាក់យាមក្នុងភូមិស្វាត់ឈើង ក៏បាញ់ពួកប្រជាជនដែលលបចូលទៅភូមិស្លាប់អស់ជាច្រើន ។ អ្នកដែលចូលទៅរើក្នុងផ្ទះគណៈឃុំ បានឃើញសំណៅបញ្ជីរាយឈ្មោះដែលគេត្រូវយកទៅសម្លាប់ ។ ឈ្មោះសម្លាប់រួចពួកវាគូសចោល ឈ្មោះខ្ញុំនៅត្រង់លេខ៣២៨ ។ ឈ្មោះលោកតាសូរ-ជិតនៅពីមុខខ្ញុំ នៅតែ៥នាក់ទៀតដល់វេនខ្ញុំ ។

តិន្ទួន-ជាផង) ក៏ត្រូវគេយកទៅសម្លាប់កប់អង្កាមនៅអណ្ដូងព្រីងដែរ ដោយពួកឈ្លបវាមកយកថា ឲ្យទៅជួយជញ្ជូនអំបិលឯឃុំ ។ ចិតិជាតិញ្ញក៏គេយកទៅដែរ វាយធ្វើទារុណកម្មមួយថ្ងៃៗស្រែកពោទីរំពងទំរាំស្លាប់ ។ កូនចិតិពីរនាក់ឈ្មោះកានិងកើនមិនសុខចិត្តមកប្រទេសទីពនឹងគេទេ មកចូលរួមចលនាតស៊ូរ.ជ.រ.ប.ខ.នៅជាយដែនចាំសងសឹកនឹងពួកខ្មែរក្រហមវិញ ។ នៅមានអ្នកឯទៀតជាច្រើនដែលខ្ញុំមិនចាំឈ្មោះអស់ តែក្នុងចំណោមអតីតគ្រូនិងសាស្ត្រាចារ្យវិទ្យាល័យនេត-យ៉ង់ចំនួនសែសិបនាក់ នៅសល់រស់តែប្រាំមួយនាក់រួមទាំងខ្លួនខ្ញុំម្នាក់ផង ក្រោយដែលពួកយួនកាន់កាប់ស្រុកខ្មែរបានហើយនោះ ។

ថ្ងៃខែចេះតែកន្លងទៅ មួយថ្ងៃហាក់ដូចជាមួយឆ្នាំ ពេលព្រឹកឡើងក៏នឹកថាខ្លួនបានរស់មួយថ្ងៃទៀតហើយ តែខ្ញុំរស់នៅទាំងក្ដីភិតភ័យតក់ស្លុត មិនដឹងថាថ្ងៃណានឹងដល់វេនខ្លួន ។ យប់ឡើងមានតែបន់ព្រះ វត្ថុស័ក្ដិសិទ្ធិនានា គុណឪពុកម្ដាយជួយឲ្យបញ្ចៀសរួចផុតពីគ្រោះថ្នាក់ កុំឲ្យដូចអ្នកផងដែលឈ្លបវាយកទៅថា « ឲ្យទៅរៀនសូត្រឯអង្គការលើ » នោះហើយគ្មានថ្ងៃវិលមកវិញសោះ ។ តែខ្ញុំមិនភ្លេចលាក់ដាវកេរ្តិ៍ សំលៀងយ៉ាងមុត ដាក់ក្រោមកន្ទេលដេកឡើយ ។ ដាវនេះត្រូវពួកនិរតីដកហូតយកមុនយួនចូលបន្តិច ទាំងពូថៅ ផ្កាក់ ខ្វៃវគ្រប់ៗផ្ទះ ព្រោះវាខ្លាចប្រជាជនបះបោរដូចនៅភូមិភាគបូព៌ាទៀត ។ ខ្ញុំរស់នៅដោយសេចក្ដីសង្ឃឹម (Hope) ព្រោះមានជំនឿថា របបចំកួតលីលាបែបនេះច្បាស់ជារលាយអន្តរធានថ្ងៃណាមួយមិនខាន ។ មិត្តខ្ញុំខ្លះដូចជាជិន-សូធីរ, សាស្ត្រាចារ្យបរិញ្ញាប័ត្រធម្មជាតិវិទ្យា, សួន-ឈឹម, សា-ស្ត្រាចារ្យភាសាអង់គ្លេស ដោយក្ដីអស់សង្ឃឹមក្នុងជីវិត ក៏ដាច់ចិត្តចងកធ្វើអត្តឃាតស្លាប់ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ ។

ខ្ញុំសូមជំរាបថា ក្រោយរដូវចំរូតឆ្នាំ១៩៧៥ ខ្ញុំត្រូវគេចាត់ឲ្យទៅធ្វើការក្នុងរោងជាងរួមប្រចាំឃុំវត្តគរ ចម្ងាយបីគីឡូម៉ែត្រខាងលើផ្ទះម្ដាយនួន-ជា ដោយសារខ្ញុំមានចំណេះខាងភ្លើងអគ្គិសនី និងជួសជុលវិទ្យុ ដោយបានរៀនតាមសំបុត្រទាក់ទងពីស្រុកបារាំងពីសាលាអឺរ៉ុលិច (Institut Europeen d'Electronique - EUREULEC) ។ មួយអាទិត្យ ជួនដប់ថ្ងៃទើបបានមកជួបមុខកូន (កូនច្បងទី១) និងប្រពន្ធម្ដង ។

នៅថ្ងៃទី១៨មិថុនា១៩៧៨ ពេលដែលពួកជាងភូមិវត្តគរទៅរើដែកក្នុងក្រុងបាត់ដំបង មានពួកយោធាថាមកពីភ្នំពេញ ជាពួកមជ្ឈិមខ្ទង់ប្រមាណប្រាំពាន់នាក់ និងរថក្រោះជាងម្ភៃគ្រឿង ប្រឡាក់ដីស្រមកចូលមកក្នុងអតីតបាត់ដំបងក្រុង ដោយគ្មានឲ្យដំណឹងអ្វីជាមុនដល់ពួកភូមិភាគពាយ័ព្យទិសសោះឡើយ ។ ពួកយោធាមជ្ឈិមបានសាកសួររកដេញពួកជាងឲ្យវិលត្រឡប់មកភូមិវត្តគរវិញ ។ ពួកមជ្ឈិមបក្សក៏ធ្វើការចាប់ចងតាមឃុំ ស្រុក រួចខ្លះទៀតទៅចាប់គណៈភូមិភាគពាយ័ព្យទិស មូល-សម្បត្តិ ឬតាកៅ (ពួកពាយ័ព្យហៅគាត់ថា រស់-ញឹមទេវិញ) ពីផ្ទះគាត់ដែលនៅក្នុងច្បារពិសោធន៍ស្រូវជប៉ុន ជិតភ្នំតូចភ្នំធំស្រុកមង្គលបូរី ខ្លះទៀតទៅចាប់ចងគណៈតំ-បន់ សហករណ៍ គណៈស្រុក កងឈ្លប ទៅសម្លាប់ចោលដោយចោទថាក្បត់ ។ ឯពួកពាយ័ព្យនិងកងឈ្លបខ្លះ ដូចជាអាមេពេជ្ឈឃាតប្រចាំភូមិវត្តគរមាន ៖ អាពៅ, អាមឿន, អាឌឿន បានរត់ចូលព្រៃតស៊ូជាមួយពួកនិរតីរហូតដល់យួនចូល ។ ពួកមជ្ឈិ

មបានយកពួកនិរតីមកជំនួសគ្រប់ផ្នែកក្នុងភូមិភាគពាយ័ព្យទាំងមូល ។ ឯការសម្លាប់នៅតែមានជាបន្តហូរហែរគ្មានឈប់ឈរឡើយ រាល់ៗថ្ងៃ ។ ក្នុងឃុំវត្តគរមានមេកងផៃជាអ្នកចេះអែបអបជាមួយពួកនិរតី ប្ដឹងឲ្យយកអ្នកនេះយកអ្នកនោះ ។ ក្រោយយួនចូល មេកងផៃក៏ត្រូវកងស្វៃត្រាណាឃុំវត្តគរសំរេចយកទៅបាញ់ចោលនៅផ្លូវថ្មីជិតអតីតពំនូកដី Murette ដែលគេលើកពូនធ្វើជាខ្សែក្រវាត់ការពារក្រុងបាត់ដំបងជំនាន់សាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។

នៅដើមខែធ្នូ ក្រោយពីដកហូត ជាវ កាំបិត ពូថៅពីប្រជាជនហើយ ពួកវាបានដាក់ផែនការឲ្យចាកចេញពីភូមិ ទៅធ្វើខ្ទមនៅវាលស្រែខាងកើតភូមិវត្តគរ ហើយបង្ខំឲ្យច្រូតស្រូវទាំងមិនទាន់ទុំស្រួលបួលផងនោះ យ៉ាងរួសរាន់បំផុត ។ ពួកវាហាក់ដូចជាដឹងថា ទ័ពយួនប្រុងប្រៀបវាយចូលស្រុកខ្មែរហើយ ។ មានពួកនិរតីចេះតែមកបន្តគ្នាគ្មានឈប់ ខ្លះដេញក្របីគោទាំងហ្វូងមកផង ។ ពួកវាលើកខ្ទះបាយរួមទៅដាំស្លនៅឯស្រែដែរ ។ មេកងឈ្មោះផៃបាននិយាយដោយគំរាមចង់ស៊ីសាច់ ពូនឹងត្រចៀកខ្ញុំផ្ទាល់ថា ៖ « ពួកអារដ្ឋការសេសសល់ !... ពួកវ្អែងចាំមើលតែដល់ច្រូតស្រូវរួចនឹងដឹងគ្នាហើយ ! » ។ នៅឯភូមិស្វាយចេក វាបានហៅប្រជាជនមកប្រជុំ ហើយពួកវានិយាយថា «អង្គការត្រូវការកងទ័ពទៅវាយយួន ព្រោះយួនចូលមកវាយស្រុកយើងហើយ ហេតុនេះបើមានបងប្អូន ឬមិត្តណាដែលជាអតីតទាហានសាធារណរដ្ឋពីដើមនោះ សូមបង្ហាញខ្លួន អង្គការនឹងចាត់ឲ្យជួយកាន់កាំភ្លើងទៅវាយយួន » ។ អ្នកដែលខំលាក់ខ្លួនជាយូរមកហើយក៏ប្រាប់វាអស់ ពួកវាក៏ដឹកជញ្ជូនតាមរទេះទាំងគ្រួៗជាងពីរពាន់នាក់ ប្រាប់ថាទៅចូលជាមួយកងយោធាទៅវាយយួន ។ ចេញផុតពីភូមិប្រហែល២គ.ម. ពួកយោធាខ្មែរក្រហមក៏បាញ់សម្លាប់ពួកនោះទាំងគ្រួសារអស់គ្មានសល់ ។

នៅចុងខែធ្នូ១៩៧៨ ពីស្រែទៅ យើងមើលឃើញពួកកងទ័ពប៉ុល-ពត នាំគ្នារត់ដឹកសម្ភារៈផ្សេងៗមាន ម៉ាស៊ីនដេរ ក្រណាត់ គ្រាប់កាំភ្លើងគ្រប់ធុន ធ្វើដំណើរប្រញាប់ប្រញាល់លើផ្លូវប៉ៃលិន បឹងរាំង ។ ពួកយោធាខ្លះមកតាមរទេះភ្លើង សស្លើតសស្លាក់ស្ពាយកាំភ្លើងម្នាក់ពីរឬបីដើម សួររកផ្លូវទៅសំឡូត ភ្នំវាយចាប ។ ព្រឹកថ្ងៃទី៩មករាឆ្នាំ១៩៧៩ មានយន្តហោះមីចពីរគ្រឿងបើកយ៉ាងលឿងកាត់ពីលើក្រុងបាត់ដំបង បាញ់ទម្លាក់គ្រាប់បែកដេញពួកយោធាខ្មែរក្រហមដែលកំពុងរត់បាក់ទ័ព ។ ពួកវារាយដាក់ខ្សែត្រៀមទី១នៅត្រង់វត្តបឹងរាំង មានតាំងកាំភ្លើងធំនៅក្នុងវត្តបឹងរាំងនោះផង ។ ដោយបណ្ដោះកាំភ្លើងនិងគ្រាប់ដែលស្ដុកទុកក្នុងវត្តសង្កែដ៏ល្អប្រិមប្រិយមិនទាន់ យប់ថ្ងៃទី៩មករា ពួកវាក៏បាញ់ផ្ដោងកំទេចវត្តសង្កែឆេះភ្លឺមួយចំហៀងមេឃ ។ ពួកអ្នកស្រុកក៏នាំកូនជញ្ជូនចៅរត់ចូលមកភូមិលំនៅវិញ នាំគ្នាឈរមើលភ្លើងឆេះវត្តសង្កែផ្ទុះកក្រើកដី ។ ថ្ងៃទី១០មករា ទ័ពយួនមានលាយលាវផង បានចូ-លមកដល់អតីតខ្មោចក្រុងបាត់ដំបង ។ ប្រជាជនមួយក្រុមយកបានកាំភ្លើងមួយហិប ដែលខ្មែរក្រហមយកទៅមិនទាន់ នៅខាងលើភូមិបឹងរាំងបន្ដិច ហើយក៏នាំគ្នាជាមួយអតីតឈ្លបឃុំវត្តគរ ដែលរត់ចូលព្រៃលើកគ្នាទៅចែងក្ការ ស្ទាក់បាញ់ឡានហ្សីបគណៈស្រុកឆេង និងតាម៉ុក ។ តាម៉ុកគេចរួចខ្លួន ។ ប្រជាជននាំគ្នារត់ទៅភូមិខាងលើៗ មកជិតកន្លែងដែលមានទាហានយួន មកនៅកកកុញគ្នានឹងវត្តគរ មាត់ស្ទឹង

សង្កែ ខ្លះទៀតបានឆ្លងទៅត្រើយម្ខាង ។ ទ័ពយួនវាយាមដាក់ខ្សែក្រវាត់ការពារវានៅត្រឹមផ្លូវរទេះភ្លើង ចម្ងាយខ្ទង់ពីររយម៉ែត្រពីផ្ទះដែលខ្ញុំនៅ ។ ប្រជាជនបាននាំគ្នាទៅជញ្ជូនយកក្រណាត់ខ្មៅ ស្បៃមុងពីរោងតម្បាញក្នុងវត្តគរ ខ្លះទៀតនាំគ្នាទៅចាប់មាន់ទា ជ្រូក ពីទ្រុងរួមនៅផ្លូវថ្មី ខ្លះឡើងបេះដូងអែរអុកធ្វើជ្រូកមាន់ទា ។ យប់នោះពួកយោធាប៉ុល-ពតបានស្លៀកពាក់បន្លំធ្វើប្រជាជន ជាទាហានហេង-សំរិន ស្លៀកកាគីចូលមកឃុំវត្តគរ ។

យើងបានសាកសួរគ្នាថាជាពួកណាដែរ គេថាជាកងទ័ពមិត្តយើងមករំដោះទេ ។ ព្រឹកឡើងម៉ោងប្រាំ ស្មេរខ្ញុំកំពុងតែផ្ទៀងស្ដាប់វិទ្យុសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិកជាភាសាខ្មែរ ស្រាប់តែឮជាដំបូងស្នូរកាំភ្លើងបីគ្រាប់ជាសញ្ញា បន្តិចមកស្នូរដូចលោជផ្ទុះ ។ ពួកយោធាខ្មែរក្រហមបានមកនៅពេញក្រោមផ្ទះ តាមផ្លូវ ហើយដេញប្រជាជនឲ្យចេញពីភូមិ ផ្ទះសំបែង តាមផ្លូវ តាមដងស្ទឹងឡើងទៅលើ អ្នកដែលប្រុងគេច ត្រូវពួកវាបាញ់សម្លាប់ចោលស្លាប់ហូរហែរតាមផ្លូវ ។ ឪពុកក្មេកនិងម្ដាយក្មេកខ្ញុំត្រូវពួកយោធាខ្មែរក្រហមជន្លៀសចេញទៅអស់តាំងពីព្រលឹមស្រាងៗ ។ ខ្ញុំ ប្រពន្ធ និងកូនតូចអាយុជិតពីរឆ្នាំពួនសម្ងំនៅលើផ្ទះ ។ ខ្ញុំលបមើលតាមប្រហោងក្ដារ ឃើញពួកវាកំពុងកាប់ដូងចែកគ្នាស៊ី និងផឹកទឹក ហើយជជែកគ្នារញ៉ៅ ។ ដល់ម៉ោងប្រហែលប្រាំបី កូនប្រុសខ្ញុំអាយុទើប២ខួបរើយំ ម្ដាយខ្ទប់មាត់ដែរ តែពួកវាបានឮរួចជាស្រេច ។ គ្នាវាស្រែកថា មានមនុស្សនៅលើផ្ទះ ។ អាម្នាក់រាងដូចចោរខ្មៅស្រិលឡើងមកធាក់ទ្វារ លើកកាំភ្លើងអាកាហៀបនឹងកេះកៃទៅហើយ តែបានយោធាម្នាក់ទៀតរាងសជ្រះឡើងមកទាន់គាសលើកចុងកាំភ្លើងទៅលើរួចនិយាយថា ៖ « បងអើយ! សុំទៅតាមគេសិនទៅ កុំឲ្យគេធ្វើបាប » ។ ខ្ញុំក៏នាំប្រពន្ធកូនមកដីជាប្រញាប់ រួចដើររ៉ាបតាមផ្លូវដងស្ទឹងទៅលើតាមពួកវាប្រាប់ ។ ពួកយោធាដែលជីកលេណដ្ឋានហូរហែរតាមផ្លូវស្រែកជេរខ្ញុំលាន់ទ្រហឹងសព្វបែបយ៉ាង ។ អាខ្លះវាថា « ឃើស! បានតែបាញ់ចោល ម៉េចនៅចង់ចូលយួនអេះ ? » ។ អាខ្លះទៀតវាថា « អានេះបានតែដាក់វាឲ្យចាំយាមផ្លូវនៅត្រង់ណោះ ! » ។ល។ ខ្ញុំចេះតែនិយាយអង្វរដោះសារវាថា « មកពីកូនខ្ញុំវាគ្រុនខ្លាំង សូមមិត្តអាណិតមេត្តាផង » ។ អាខ្លះទៀតវាថា « ទៅ! ទៅ! ឲ្យឆាប់កុំឲ្យអញប្រែចិត្តទាន់ » ។ នៅតាមផ្លូវមានអ្នកជិះកង់តឿនឲ្យប្រជាជនស្រូតទៅមុខ ។ ខ្មោចស្លាប់នឹងយោធាបាញ់ចោលនៅរណោតស្ដុកស្ដឹងតាមដងផ្លូវ មានទាំងខ្មោចតាឡៅ-អ៊ូនិងកូនប្រុសម្នាក់ផង (១១) ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថា បើនៅតែតាមវាទៅខាងលើតទៅទៀត ជីវិតខ្ញុំច្បាស់ជាពួកវាសម្លាប់ជាមិនខាន ព្រោះរាងរៅសម្បុរសំបកខ្ញុំមិនមែនជាអ្នកស្រែ ។ ខ្ញុំចេះតែបបួលប្រពន្ធខ្ញុំរត់ឆ្លងទៅត្រើយម្ខាង តែប្រពន្ធខ្ញុំមិនព្រមតាម ដោយចង់ស្រូតទៅឲ្យទាន់ឪពុកម្ដាយដែលទៅមុនបាត់ ។ បបួលជាច្រើនដងនៅតែមិនព្រម ខ្ញុំក៏សំរេចចិត្តថាត្រូវតែគេចខ្លួនមួយរយៈសិន ។ ពេលដើរហួសរោងជាង (១២) ប្រហែលជាប្រាំរយម៉ែត្រ ដោយត្រង់នោះផ្លូវកោងវាងឆ្ងាយពីមាត់ច្រាំង

(១១) ឡៅ-អ៊ូ ត្រូវជាមាឡៅ-បេងគន (នួន-ជា) ជាប្អូនប្រុសឡៅ-លីវ ឪពុកនួន-ជា ។

(១២) សូមជំរាបថា ក្រោយពីថ្ងៃដែលពួកមជ្ឈិមបក្សចូលមកចាប់មូល-សម្បត្តិ និងពួកពាយ័ព្យទិសសម្លាប់ចោលនោះ មួយអាទិត្យក្រោយ ខ្ញុំត្រូវគេដកចេញពីរោងជាង ឲ្យមកនៅក្នុងភូមិជួយសង់រោងដាក់ស្រូវ ។

ស្ទឹង ហើយច្រាំងក៏ចោតទៀតនោះ, ចាំឲ្យប្រពន្ធខ្ញុំដើរផុតទៅមុខបន្តិច ខ្ញុំធ្វើជាចូលទៅដងទឹកក្នុងផ្ទះគ្មានមនុស្សនៅ ។ ពេលយោធាជិះកង់តឿនប្រជាជនជិះកង់ហួសបន្តិច ខ្ញុំក៏គេចរត់លោតចុះទៅពួនអែបនឹងមាត់ច្រាំងចោតសម្ងំនៅទីនោះទៅ ។ ខ្ញុំឮសូរអាក្រុមកាំភ្លើងត្បាល់ប្រាំ-ប្រាំមួយនាក់ ដែលកំពុងថយបណ្តើរបាញ់ផ្តោងបណ្តើរ និយាយសើចក្អាកក្អាយនឹងជោគជ័យពួកវានេះ ។ ខ្ញុំចាំរហូតទល់យប់ ទើបហ៊ានហែលឆ្លងទឹកទៅត្រើយម្ខាង ។ ហេតុដែលខ្ញុំគេចក៏ជាការសន្និដ្ឋានដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់ខ្ញុំមែន ព្រោះក្រោយខ្ញុំជួបប្រពន្ធខ្ញុំវិញ ឮថាពេលយប់ ពួកអាយោធាខ្មែរក្រហម វាដើរឆ្លួលពិលមើលមុខអ្នកវត្តគរដែលវាជម្លៀសនោះ នរណាមានរូបរាងស្អាតបាត មិនសមជាអ្នកស្រែ វាក៏អូសកយកទៅសម្លាប់ចោលបន្តគ្នា ។ កន្លែងសង្ស័យមុននឹងឆ្លងកាត់ផ្លូវត្រើយខាងកើត ខ្ញុំចូលពួនក្នុងដុបស៊ុបទ្រប់សិន សំរាករួចព្រឹកឡើងបានដើរកាត់ង៉ាកឆ្វេងសំដៅទៅភូមិអូរដំបង់ ក្រោយវត្តតាមឹម ទល់មុខនឹងភូមិវត្តគរ ។ ពីរ-បីថ្ងៃក្រោយមក អ្នកដែលហ៊ានឆ្លងស្ទឹងចូលទៅយកឥវ៉ាន់ក្នុងភូមិវត្តគរ ត្រូវពួកឈ្លបបាញ់ស្លាប់អស់ជាច្រើន ។ ពេលរត់ចេញពីគំនៀរខ្មែរក្រហមវិញ ប្រពន្ធខ្ញុំខំដើរអើតមើលតាមច្រាំងមាត់ស្ទឹងក្រែងឃើញសពខ្ញុំ រហូតបានជួបអតិតសិស្សខ្ញុំម្នាក់ដែលប្រាប់ថាខ្ញុំនៅរស់នៅឡើយ (១៣) ។

ខ្ញុំភ្លេចជំរាបថា នៅថ្ងៃទី៧មករា១៩៧៩ ពេលដែលទ័ពយួនយកបានក្រុងភ្នំពេញហើយនោះ ប៉ុស្តិ៍វិទ្យុបានផ្សាយឲ្យប្រជាជននាំគ្នាក្រោកឈរឡើង វាយកំចាត់កំទេចរបបពួកប៉ុល-ពត ។ ខ្ញុំព្រមទាំងគ្នាមួយចំនួនបានបើកវិទ្យុក្នុងរោងបាយរួម ដឹងថាគេដេញពួកខ្មែរក្រហម យកបានភ្នំពេញហើយ ។ ឈ្មោះម៉ឿត, យ៉ឹន, សារិ និងគ្នាមួយចំនួនទៀតដែលខ្ញុំមិនចាំឈ្មោះ ក៏កំរើកចិត្តក្លាហាន នាំគ្នាចាប់គណៈកងពួកនិរតីឈ្មោះតាមាំង តាក្បាលធំនិងប្រពន្ធ (មិនចាំឈ្មោះ) យកទៅកាប់សម្លាប់កប់ចោលនៅក្រោយភូមិវត្តគរ ត្រង់ចុងចំការចឹកស៊ុយ ។ មិត្តមាយជាគណៈឃុំនិរតី ដែលមកជំនួសមិត្តយ៉េន (ពាយ័ព្យទិស) បាននាំពួកយោធាជាងសាមសិបនាក់ មានកាំភ្លើងគ្រប់ដៃតាមរកពួកអ្នកដែលសម្លាប់គ្នាគេ ។ ពួកបះប៉ុន្មាននាក់នោះក៏ឆ្លៀតគេចទៅប្រុងចាប់ប្រពន្ធមិត្តមាយយកទៅសម្លាប់ទៀត តែនាងនោះកូនខ្ចីផង បានអង្វរសុំឲ្យទុកជីវិតព្រោះខ្លួនមិនបានដឹងរឿងអ្វីទេ ហើយមួយទៀតនាងនោះក៏មានចិត្តថ្លើមមិនកាចសាហាវដូចប្តីជាគណៈឃុំ ទើបពួកគេលែងមិនសម្លាប់ ។ ដោយសារតែរឿងនេះ ពួកយោធាក៏ធ្វើការសងសឹកវិញ ដោយបាញ់សម្លាប់ពួកកងចល័ត ដែលវិលត្រឡប់មកពីការដ្ឋានទំនប់ទឹកខ្លះ ការដ្ឋានស្រែវាលទ្រាខ្លះ មកជួបជុំឪពុកម្តាយឯភូមិវិញ ស្លាប់អស់ជាងបីរយនាក់នៅត្រង់ភូមិខ្សាច់ពោយ (អតីតភូមិយួនកាតូលិក) និងខ្លះទៀតវាឆ្លួលពិលមើលមុខយកទៅសម្លាប់ពេលកំពុងជម្លៀស ។ ហេតុនេះហើយទើបខ្ញុំដាច់ចិត្តបែកប្រពន្ធនិងកូនសិន ហើយមួយទៀតដោយសារខ្ញុំយល់ថា ស្រីៗពួកវាមិនសូវជាយកចិត្តទុកដាក់ ឬធ្វើបាបទេ ពេលដែលពួកវាកំពុងភ័យស្លន់ស្លោររត់នឹងកងទ័ពយួនដេញពីក្រោយនោះ ។

យួនបានដេញតាមពួកយោធាប៉ុល-ពតយ៉ាងប្រកិត និងផ្លោងកាំភ្លើងធំដាក់ថៃ

(១៣) គឺប្រាំបួនថ្ងៃក្រោយមក ពេលនោះកូនប្រុសច្បងខ្ញុំគ្រុនក្តៅជាខ្លាំង និងចេញកញ្ជ្រិលផង ។

មទៀត ធ្វើឲ្យអ្នកជន្លៀសនិងពួកយោធាខ្មែរក្រហមភិតភ័យជាខ្លាំង នឹងគ្រាប់ផ្លោងយួន ។ ពួកវាឆែកឆេរខ្ញុំយកនាឡិកាដៃនិងខ្សែកដែលលាក់ទុក ហើយចោទខ្ញុំថា បានចូលជាមួយយួនទៀត មុនពេលដែលខ្ញុំសំរេចចិត្តបែកពីប្រពន្ធខ្ញុំនោះ ។ លោកគ្រូឈឹន-ឆាយក៏ត្រូវពួកវាឆែកឆេរដែរ តែគាត់ចេះនឹកឃើញល្បិចមួយថា អូ! កងទ័ពយួនគ្នាជាងសាមសិបនាក់ទើបនឹងជួបខ្ញុំត្រង់នោះអំបាញមិញ ! អាយោធាបីនាក់ដែលប្រុងឆែកឆេរយកនាឡិកាដៃ ខ្សែក ក៏ភ័យស្លោរ ងាកមើលឆ្វេងស្តាំ រួចដាក់មេថាយបណ្តោយ ។ កងទ័ពយួនទៅតាំងនៅភូមិឃុំណា វារើសគណៈកម្មការភូមិ កងស្វ័យត្រានយាមភូមិរួចហើយ យួនវាដកចេញដោយគ្មានប្រាប់ជាមុនសោះ ។ ពេលយប់ឡើងពួកខ្មែរក្រហមវាដឹងក៏ចូលមកបាញ់សម្លាប់កងស្វ័យត្រានគ្មានកាំភ្លើង និងប្រជាជនស្លាប់អស់គ្មានសល់ ។ នេះហើយជាល្បិចមួយរបស់យួន ក្នុងការខ្ចីដៃខ្មែរក្រហមសម្លាប់រាស្ត្រខ្មែរស្លូតត្រង់ ហើយខ្មែរគ្មានពិចារណាខ្លះនៅតែយល់ថាយួនវាមានគុណលើខ្មែរទៀត ។ បើប្រជាជនចាប់បានខ្មែរក្រហម យួនវាទៅយកមកឃុំទុក ឲ្យបាយទឹករួចលែងអាខ្មែរក្រហមនោះទៅវិញ វាក៏នាំយោធាគ្នាវាចូលមកសម្លាប់អ្នកចាប់វានិងប្រជាជនភូមិនោះអស់ទៅ ។ កន្លែងខ្លះទៀត ដែលប្រជាជនចាប់បានពួកឈ្លបដែលសម្លាប់ឪពុកម្តាយបងប្អូនគេ ហើយប្រុងប្រៀបនឹងសម្លាប់សងសឹកវិញ យួនធ្វើជាទៅឃាត់យកល្អមើល រួចបន្តិចមកពួកយួននោះក៏បើកដៃឲ្យអ្នកចងគំនុំនឹងឈ្លបខ្មែរក្រហមនោះកាប់សម្លាប់ជនឃាតករនោះទៅ ។ ពួកមេកង មេភូមិ ពាណិជ្ជឈ្លបដែលមានខ្លួនខ្លះ ដែលមានចិត្តសាហាវសម្លាប់គេជំនាន់ប៉ុល-ពតក៏ត្រូវគេសម្លាប់វិញ ខ្លះក៏រត់គេចខ្លួនទៅនៅទីដទៃឆ្ងាយៗ ហើយពួកជំពូកនេះក៏បានមកប្រទេសទី៣ ជាពិសេសសហរដ្ឋអាមេរិកក៏មិនតិចដែរ ដូចជាករណីមិត្តភៀង (គណាឃុំជ្រៃ) មេពេជ្ឈឃាតប្រចាំខេត្តបាត់ដំបងជាដើម ដែលសព្វថ្ងៃរស់នៅក្នុងរដ្ឋខូណេតធីខាត់ ។

❑ ❑

❑

យួនបនិយកម្មក្នុងសម័យ
ហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន

ដើម្បីឲ្យប្រជាជនគាំទ្រ យួនបានរៀបចំដាក់ហេង-សំរិន, អតីតខ្មែរវៀតមិញ នៅជាយដែនយួន-ស្វាយរៀង ឲ្យធ្វើជាប្រធានរដ្ឋទីងមោង ហើយប្រែឈ្មោះស្រុកខ្មែរជា « កម្ពុជាប្រជាមានិត » តែយួនក្តាប់ត្រួតត្រារបបនេះនិងសង្គមខ្មែរដល់ជំរៅ ខ្លាំងជាងសម័យត្រឿង-មិញយ៉ាង ជ្រៅជាងអាណានិគមបារាំងទៅទៀត ។ មេដឹកនាំហូ-ជីមិញបានសិក្សាពីបរាជ័យភាពក្នុងការធ្វើវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាមិនសំរេចជំនាន់ក្សត្រីខ្មែរអង្គមី ។ ព្រោះមកពីហេតុអ្វីទើបយួនូបនិយកម្មនោះមិនសំរេច ? ព្រោះ ៖

១- មេដឹកនាំយួនមិនបានសិក្សាពីសង្គមខ្មែរឲ្យបានជ្រៅជ្រះ ។ យួនឃុំយកតែស្តេចខ្មែរជាប់ក្នុងកណ្តាប់ដៃ គេក៏មានជំនឿថា គេអាចរំលាយស្រុកខ្មែរ ជាខេត្តយួនជាពិតប្រាកដ ។ យួនអាចក្តាប់បានតែទីក្រុង តែតាមជនបទ ភូមិ ឃុំ យួនមិនបានគិតគូរសោះ ។ នេះហើយជាចន្លោះផ្លូតរបស់មេទ័ពត្រឿង-មិញយ៉ាង ក្នុងការធ្វើយួនូបនិយកម្មកម្ពុជាទាំងមូលមិនបានសំរេចនោះ ។

២- មេយួនមិនស្គាល់ទឹកចិត្តប្រជារាស្ត្រខ្មែរ។ ខ្មែរសម័យនោះគេស្រឡាញ់គោរពស្តេចណាស់ ទុកស្តេចជាម្ចាស់លើសិរីសា ជាម្ចាស់ផែនដី ។ ការដែលយួនចាប់ឃុំស្តេចខ្មែរ ជាការមួយបញ្ជាក់ថា យួនមានបំណងរំលាយវង្សក្សត្រខ្មែរ ហើយយកយួនឲ្យមកធ្វើជាស្តេចលើរាស្ត្រខ្មែរវិញ ។ មួយវិញទៀត រាស្ត្រខ្មែរមិនចូលចិត្តឲ្យជាតិសៃសាសន៍ មកធ្វើការបង្ខិតបង្ខំគេទេ ។

៣- មេដឹកនាំយួននិងទាហានយួនមិនចេះភាសាខ្មែរ ដែលជាការមួយពិបាកក្នុងការប្រាស្រ័យទាក់ទងឲ្យយល់ចិត្តខ្មែរផង និងជាពិសេសពិបាកក្នុងការស៊ើបយកការណ៍សម្ងាត់ពីចលនាតស៊ូខ្មែរផង ។

៤- យួនមិនស្គាល់ភូមិសាស្ត្រទឹកដីខ្មែរ ដែលជាការពិបាកក្នុងការត្រួតត្រា ។

៥- ការយកពុទ្ធសាសនាមហាយានមកបង្ខំឲ្យខ្មែរទាំងប្រទេសព្រមទទួល និងធ្វើការគោរពព្រះសង្ឃយួនដែលស្លៀកខោអាវផ្លួយពីស្បង់ចីពរ រំលាយវត្តអារាមព្រះវិហារខ្មែរ រួចសង់វិហារបែបយួន បង្ខំឲ្យស្រីខ្មែរស្លៀកអាវបំពង់វែងរបៀបយួនឲ្យមន្ត្រីខ្មែររៀនភាសាយួន ជាការមួយប្រឆាំងនឹងទំនៀមទំលាប់របស់ខ្មែរ ដែលបានអនុវត្តរាប់ពាន់ឆ្នាំមកហើយ ។

៦- ការដែលយួនប្រើអំពើកាចឃោរឃៅមកលើរាស្ត្រខ្មែរ បង្ហាញខ្មែរឲ្យមើលឃើញថាយួនមានបំណងរំលាយជាតិខ្មែរប្រទេសខ្មែរជាពិតប្រាកដណាស់ ។

៧- ផែនការយួនដែលប្រុងដកចៅហ្វាយខេត្តខ្មែរហើយយកយួនមកជំនួនវិញនោះ បានធ្វើឲ្យចៅហ្វាយខេត្តខ្មែររួបរួមដៃជាមួយប្រជារាស្ត្រវាយកំចាត់យួនវិញ ។

បុព្វហេតុទាំង៧ប្រការនេះហើយដែលធ្វើឲ្យខ្មែរចេះរួបរួមគ្នា ក្រោកឡើងបង្កជា

ក្រុមជាស្មុគ្របក្សពួកបះបោរទូទាំងប្រទេសខ្មែរ ប្រឆាំងតទល់នឹងសត្រូវបរទេស ដែលចង់រំលាយសាសន៍ខ្មែរ រំលាយប្រទេសខ្មែរ ។ ការសន្ធត់គ្នាគ្រប់មេបះ ធ្វើការបោសសំអាតយួនទាំងទាហានទាំងស៊ីវិល កំឡុង៨ថ្ងៃទូទាំងប្រទេសខ្មែរ ធ្វើឲ្យមេទ័ពយួនទ្រឿង-មិញយ៉ាងមិនអាចទប់ទល់បានឡើយ ហើយទោះបីជាទ្រឿង-មិញយ៉ាងបានប្តូរផែនការប្រុងបោករាស្ត្រខ្មែរ ដោយព្រមយកវង្សក្សត្រខ្មែរអង្គម៉ីមកឲ្យសោយរាជ្យវិញនោះ ក៏វាជាការហួសពេលទៅហើយដែរ ព្រោះរាស្ត្រខ្មែរលែងជឿលែងទុកចិត្តយួនថាមានចិត្តស្មោះត្រង់ មិនបោកប្រាស់ទៀត ដូចសុភាសិតខ្មែរតែងរំលឹកប្រាប់កូនចៅថា ៖ « សៀមមិនចោលក្បួន យួនមិនចោលពុត » ។ ថែមពីលើនេះទៅទៀតនោះ ព្រឹត្តិការណ៍ « កំពប់តែអុង » ក៏ទើបតែនឹងកន្លងទៅថ្មីៗ ជាង ១០ឆ្នាំប៉ុណ្ណោះ ដែលកាលណោះយួនបានធ្វើការសម្លាប់ខ្មែរដោយភាពសាហាវព្រៃផ្សៃហួសហេតុពេកក្នុងការជ្ញានជីកព្រែក « វិញតេ » ។ ព្រឹត្តិការណ៍កំពប់តែអុងនេះ ដូនតាម៉ែឪខ្មែរ លើកលែងតែស្តេចខ្មែរមួយចេញ តែងលើកយកមកតំណាលប្រាប់កូនចៅឲ្យចងចាំ ស្គាល់ពីចិត្តគំនិតយួន បំណងរបស់យួន ។ ទោះបីជាមេដឹកនាំខ្មែរមួយក្តាប់តូចស្រឡាញ់យួនក៏ដោយ តែរាស្ត្រខ្មែរស្រទាប់ក្រោមមិនស្រឡាញ់ មិនចូលចិត្តយួនសោះឡើយ ព្រោះយួនជាជាតិសាសន៍មានពុតត្បុត ក្រលិចក្រលុចណាស់ តែខ្មែរមិនមែនមានគំនិតប្រកាន់ពូជសាសន៍ Racialist របៀបដូចក្នុងសង្គមអាមេរិកាំងសម័យមុន ដែលស្នេរបរទេសខ្លះបានសរសេរនោះទេ ។

ហេតុដូច្នេះហើយ ដើម្បីក្របសោបលេបប្រទេសខ្មែរ ក្នុងដំណើរឆ្ពោះមកទិសខាងលិចលើកទី២ទៀតនោះ ហូ-ជីមិញបានរៀបផែនការវាយ៉ាងល្អិតល្អន់ ព្រមទាំងសិក្សាស្រាវជ្រាវពីបុព្វហេតុនៃបរាជ័យរបស់ដូនតាវា ដែលធ្វើវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាមិនបានសំរេចនោះ ។

ផែនការថ្មីរបស់ហូ-ជីមិញគឺ ៖

១- រៀបចំសង្គមខ្មែរឲ្យផ្ទុយខុសស្រឡះពីសង្គមប៉ុល-ពត ។

២- ធ្វើឲ្យខ្មែរស្រឡាញ់យួន កែប្រែប្រវត្តិសាស្ត្រ ថាយួនជាមិត្តមកជួយខ្មែរ ។

៣- ពង្វក់ឲ្យខ្មែរឆ្កួតវង្វេង ពុករលួយ រាំរែក ស្រីញី បញ្ចូលស្រីយួនឲ្យមកធ្វើជាប្រពន្ធចុងពួកមេដឹកនាំធំៗ និងពួកអាជ្ញាធរខ្មែរហេង-សំរិន ។

៤- យកក្រុមខ្មែរវៀតមិញមកដឹកនាំស្រុកខ្មែរ ។

៥- ប្រើវិធានការពន្យាពេល ដើម្បីរៀបចំផ្ទៃក្នុង និងឲ្យខ្មែរភ្លេចនឿយណាយផង ធ្វើឲ្យរាស្ត្រខ្មែរអាចរស់នៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់យួន ឲ្យមតិពិភពលោកព្រមទទួលស្គាល់របបអាយ៉ងហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន ព្រមទទួលដឹងឮ Status quo ក្នុងស្ថានភាពស្រុកខ្មែរសព្វថ្ងៃ ថាយួនជាម្ចាស់នៃកម្ពុជា ។

៦- យកនិគមយួនមកតាំងនៅលើទឹកដីខ្មែរឲ្យកាន់តែច្រើន ដើម្បីតាមពិនិត្យសកម្មភាពខ្មែរ បង្កាត់ពូជខ្មែរយួនឲ្យមានកូនកាត់យួនខ្មែរកាន់តែច្រើន ។ នេះគឺជាផែនការរំលាយជាតិខ្មែរក្នុងរយៈពេលវែងមួយ ដែលយួនបានធ្លាប់ធ្វើមកបានជោគជ័យរួចហើយនៅប្រទេសចាម និងថ្មីៗក្នុងចុងសតវត្សទី១៩និងដើមសតវត្សទី២០នេះ នៅកម្ពុជាក្រោម ។

ក្នុងបំណងមួយទៀតដែរ គឺឲ្យហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែនទទួលយកពួកនិគមយួនថ្មីៗនេះ ឲ្យចូលជាសញ្ជាតិខ្មែរទាំងអស់ ក្នុងបំណងយកឈ្នះ បើប្រសិនជាអង្គការសហប្រជាជាតិបង្ខំឲ្យមានការបោះឆ្នោតនោះ ។

៧- បំផុសលើកយកតែពីឧក្រិដ្ឋកម្ម តែអំពីគ្រោះថ្នាក់របស់ខ្មែរក្រហមមកប្រាប់មតិជាតិខ្មែរក្នុងប្រទេស និងជាពិសេសពិភពលោក ដើម្បីបិទបាំងនូវឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់យួនមកលើរាស្ត្រខ្មែរ និងបិទបាំងគោលបំណងយួន ក្នុងការលេបប្រទេសខ្មែររួមធ្វើសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិនទៅអនាគត ។

ក្នុងវិធានការណ៍យកឈ្នះលើពួកខ្មែរក្រហម បំភ័ន្តមតិពិភពលោក និងលេបស្រុកខ្មែរយ៉ាងឆ្លាញ់ ដូចយួនលេបប្រទេសចាមនិងប្រទេសលាវនោះ យួននិងអាយ៉ងហេង-សំរិន ធ្វើជាបើកឲ្យមានសេរីភាព (ក្លែងក្លាយ) ប្រជាជនអាចដើរចុះឡើងបាន តែត្រូវមានលិខិតអនុញ្ញាតដើរផ្លូវ (គេត្រូវចាយលុយសូកទើបបានលិខិតនោះ) អ្នកណានៅស្រុកណាអាចវិលទៅរស់នៅស្រុកនោះវិញ ។ បង្កើតក្រដាស់ប្រាក់បោះដោយវៀតណាម យកមកទិញភោគផលខ្មែរយ៉ាងថោកដឹកចេញទៅក្រៅប្រទេសក្រោមយីហោ Product of Vietnam ។ បើកឲ្យមានផ្សារលក់ដូរ បើកសាលារៀន វិទ្យាល័យ តែគេមិនឲ្យសិក្សាពីប្រវត្តិខ្មែរ មិនឲ្យសិក្សាពីអក្សរសាស្ត្រខ្មែរសោះឡើយ ។ គេបង្រៀនឲ្យកូនខ្មែរចេះស្រឡាញ់យួន ថាយួនល្អ យួនជាមិត្តមកជួយខ្មែរ ។ សិស្សដែលជាប់មធ្យមសិក្សាប័ត្រភាគទី២ (Bacc II) ហើយ មិនអាចយកចំណេះទៅបំរើស្រុកបានឡើយ ។ របស់អស់ទាំងនេះដែលគេបង្កើតឡើង វាគ្រាន់តែជាបំណងបង្ហាញពិភពលោកឲ្យឃើញ ហើយគាំទ្ររបបអាយ៉ង ស្អប់របបប៉ុល-ពត ហើយភ្លេចសូន្យឈឹងតែម្តងពីវៀតណាមូបនិយកម្មកម្ពុជាទាំងមូលជា « ត្រាន់តាយថាញ់» របស់យួន ។

គោលបំណងរបស់ហូ-ជីមិញបានសំរេចជាស្ថាពរហើយ ដោយសាវ័កគាត់បានដើរតាមមាគ៌ាត្រាយទុក ហើយយកបានកម្ពុជាទាំងមូលក្នុងថ្ងៃទី៧ មករា ១៩៧៩ ។

យួនវាដាក់ខ្មែរវៀតមិញ ដែលទទួលការអប់រំនៅហាណូយជំនាន់ទី១ (១៩) ហេង-សំរិន, អតីតអ្នករត់ពន្ធជ្រូកនៅស្វាយរៀង, ឲ្យធ្វើជាប្រធាននាធិបតីអាយ៉ងកម្ពុជា រួចយកពួកខ្មែរវៀតមិញជំនាន់ទី២ឲ្យជួយធ្វើការ តែយួនបានដាក់ស្នងការនិងភ្នាក់ងារ (ស្រីយួនប្រពន្ធចុង) វាឲ្យនៅត្រួតត្រាតាមដានពួកក្រុមអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែន ។ សេចក្តីសំរេចអ្វីៗ ឬការត្រូវធ្វើយ៉ាងណាៗនោះ ត្រូវតែសាកសួរស្នើ

(១៩) ពួកជំនាន់ទី១គឺពួកខ្មែរវៀតមិញ ដែលតាមយួនទៅនៅហាណូយក្រោយសន្និសិទហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៥៤ មានអាចារ្យមៀន ឬសឺង-ង៉ុកមិញ, ហេង-សំរិន...។ ពួកជំនាន់ទី២គឺពួកក្មេងៗនិងពួកជទង់កូនខ្មែរ ដែលយួនចាប់យកទៅអប់រំនៅហាណូយ ចាប់ពីរវាងឆ្នាំ១៩៥២មក គឺសម័យ « ប្រមាត់ប្រមង់ ឬអាវ៉ាប់ចាប់កូនក្មេង » មានពួកប៉ែន-សុវណ្ណ, ជា-ស៊ីម, រស់-សម័យជាដើម ។ សព្វថ្ងៃពួកខ្មែរវៀតមិញជំនាន់ទី២នេះមានប្រពន្ធយួន ឯខ្លះដោយយួនចាប់ទៅពីក្មេងពេក មិនទាំងស្គាល់ស្រុកកំណើត ឬម៉ែឪបងប្អូនផង ។ ពួកជំនាន់ទី៣ គឺពួកក្មេងកំព្រាខ្មែរ ដែលយួនប្រមូលយកពេលប៉ុល-ពតបាក់ទ័ពរត់មកជាយដែនថៃ ។ ជំនាន់ទី៣នេះ យួននឹងយកមកប្រើទៀត បើខ្មែររំដោះស្រុករួចនៅពេលនេះ ។

សុំការយល់ព្រមពីមេដឹកនាំយួនជាមុនសិន បើតំណាងឬមេដឹកនាំយួនមិនព្រម គឺមិនអាចធ្វើឬចាត់ការបានទាល់តែសោះ ។

ផែនការវៀតណាមូបនិយកម្មថ្មីនេះ គឺយួនមិនគ្រោងដកចៅហ្វាយខេត្ត ចៅហ្វាយស្រុកខ្មែរ ហើយដាក់យួនមកជំនួសដូចដែលទ្រឿង-មិញយ៉ាង (១៥) បានអនុវត្តតាមបញ្ជាស្តេចមិញ-ម៉ាងកាលពីឆ្នាំ១៨៤០ ក្នុងរាជក្សត្រីអង្គម៉ីនោះទៀតទេ។ យួនវាយកខ្មែរដែលបានទទួលការអប់រំបញ្ចូកទ្រឹស្តីយួនបូបនិយកម្មនៅហាណូយជាយូរឆ្នាំមកហើយនោះ ឲ្យត្រួតត្រារាស្ត្រខ្មែរគ្នាឯង តែយួនវាត្រួតពីលើក្បាលពួកអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែនទៀត ហើយមេដឹកនាំយួនបានបង្កប់ភ្នាក់ងារគេនៅក្នុងស្រទាប់អាជ្ញាធរហេង-សំរិន ជាពិសេសនៅក្នុងស្រទាប់ប្រជាជនខ្មែរតែម្តង ដើម្បីកុំឲ្យខ្មែរងើបបះបោររួចនៅក្នុងប្រទេសខ្មែរដូចសម័យទ្រឿង-មិញយ៉ាងទៀត ។ បុគ្គលិកធំៗគ្រប់ក្រសួង ទោះមានប្រពន្ធខ្មែរខ្មែររួចទៅហើយក៏ដោយ ក៏ត្រូវតែយកប្រពន្ធចុងជាយួនមួយទៀត ។

នៅតាមវិទ្យាល័យនានា គេឲ្យរៀនភាសាយួនជាភាសាទី២ចាប់ពីថ្នាក់ទី៥ឡើងទៅ ក្នុងមួយអាទិត្យចំនួន២ម៉ោង ។ តាមលិខិតឆ្លងឆ្លើយរបស់លោកតូច-ឈួង, អតីតអ្នកនិពន្ធសៀវភៅ «បាត់ដំបងសម័យលោកម្ចាស់ » បានសរសេរប្រាប់ថា ៖

នៅតាមវិទ្យាល័យនានា គេឲ្យរៀនភាសាយួនជាភាសាទី២ចាប់ពីថ្នាក់ទី៥ឡើងទៅ ក្នុងមួយអាទិត្យចំនួន២ម៉ោង ។ តាមលិខិតឆ្លងឆ្លើយរបស់លោកតូច-ឈួង, អតីតអ្នកនិពន្ធសៀវភៅ « បាត់ដំបងសម័យលោកម្ចាស់ » បានសរសេរប្រាប់ថា ៖
« សិស្សដែលប្រឡងឌីប្លូម គេធ្វើ Classement ជ្រើសរើសយកភាគរយឲ្យចូលថ្នាក់ទី៨ (Classe de seconde ពីដើម) តែពិន្ទុមិនដល់គេហៅថាធ្លាក់កៅអី ត្រូវស្ពាយដើរទាត់ខ្យល់ ត្រូវប៉ាច់ធ្វើទាហាន ។ ប្រឡងសព្វថ្ងៃគេត្រូវការលុយកាក់ អាក្រក់អាក្រីជាងសម័យលន់-នល់ទៅទៀត ។... តែ Taux វាមិនដល់ ជាការឥតប្រយោជន៍ ។ និយាយពីកិរិតវិជ្ជាសិស្សខ្សោយហួសវិស័យ ខ្លះជាប់ Bac ហើយមិនចេះ Fraction ផង ។

មេដឹកនាំយួនពង្វក់ខ្មែរគ្រប់ក្រសួងរដ្ឋឲ្យឈ្លក់វង្វេង ពុករលួយដល់ឆ្អឹង ដើម្បីងាយកាន់កាប់ត្រួតត្រា ព្រោះខ្មែរម្នាក់ៗគិតតែពីបញ្ហាគ្រួសារ ក្រពះ លែងគិតគូពីជាតិ ពីប្រទេសត្រូវនៅជាកញ្ជះយួន ឬទៅជាស្មើទៀតហើយ ។

គ្រូបឋមសិក្សាបានប្រាក់ខែ១៧៥រៀល ឯគ្រូមធ្យមសិក្សាបាន២៥០រៀលក្នុងមួយខែ ។ អ្នករដ្ឋការមធ្យមបានប្រាក់ខែខ្ទង់២០០រៀល ឯពួកហោ-ណាំហុង, គង់-សំអុល... បានខ្ទង់៣០០រៀលក្នុងមួយខែ តែពួកនេះជិះឡានសុទ្ធតែម៉ាកមែរសឺដែស បើគិតជាលុយសន្សំប្រាក់ខែ ពួកនេះត្រូវធ្វើការចំនួនពីររយឆ្នាំទើបទិញឡានធុននេះបានជិះ ។

ដោយសារពួកខ្មែរវៀតមិញសុទ្ធតែជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ មិនអាចធ្វើឲ្យប្រព័ន្ធដឹកនាំប្រទេសដើរទៅមុខបាន យួនក៏ជ្រើសរើសយកពួកជួរទី៣ មកជួយធ្វើការពួកអាយ៉ងយួននេះមាន គង់-សំអុល (អតីតនិស្សិតនៅ Georgia សហរដ្ឋអាមេរិក),

(១៥) សូមអានជំពូកទី១ ។

ហោ-ណាំហុង និងពួកអតីតរាជការជំនាន់សីហនុ និងពួករដ្ឋការជំនាន់សាធារណ-រដ្ឋមកជួយទៀត ។ ពួកក្រោយនេះ ដំបូងឡើយគេយកមកគ្រាន់តែជាបំរើពួកជួរទី១ និងជួរទី២ប៉ុណ្ណោះទេ តែក្រោយដែលជួរទី១និងទី២បាក់បែកគ្នា បន្ទាប់ពីយួនចាប់ប៉ែន-សុវណ្ណយកទៅហាណូយបាត់ទៅនោះ ពួកជួរទី៣ ដូចជាគង់-សំអុល, ហោ-ណាំហុង ក៏បានឡើងទឹកមួយកំរិតយ៉ាងខ្ពស់ ហើយតាំងខ្លួនជាកញ្ជះយួនជាច់ថ្លៃតែម្តង ព្រោះតែអំណាច ។

ដើម្បីធ្វើឲ្យក្រុមចលនាតស៊ូខ្មែរខ្សោយ ពួកយួនបានធ្វើនយោបាយទាក់ទាញយកពួកខ្មែរបរទេសដូចជា ៖ ហាំង-ង៉ោ, ឌិត-ប្រុន, ប៉ែល-ណាល់, យ៉ង-សែម, អ៊ិន-តាំ, ឆាំង-សុង...។ល។ ក្នុងគោលដៅពីរ ៖ គឺមួយឲ្យគាំទ្ររបបអាយ៉ងហេង-សំរិន, ហ៊ុន-សែន និងឃោសនារបបនេះឲ្យខ្មែរនៅបរទេស និងមតិបរទេសទទួលស្គាល់របបនេះ និងគោលដៅទី២ គឺទាក់ទាញយកលុយរូបិយវត្ថុទៅជួយស្តារសេដ្ឋកិច្ចយួន ដែលពួកនេះបានរកស៊ីនាំយកលុយដុល្លារ លុយហ្វ្រង់ទៅឲ្យបងប្អូននៅស្រុកខ្មែរ តែយួនប្រមូលយករូបិយប័ណ្ណទាំងអស់ទៅព្រៃនគរ ទុកប្រាក់រៀលដែលយួនបោះឲ្យធនាគារហេង-សំរិន ជាជំនួសលុយដុល្លារទៅវិញ ។

ដើម្បីជាល្បិចលេបស្រុកខ្មែរ យួនបានឲ្យហេង-សំរិនចុះហត្ថលេខាយល់ព្រមឲ្យកងទ័ពយួនតាំងនៅលើទឹកដីខ្មែរចំនួន២៥ឆ្នាំ និងចុះហត្ថលេខាក្នុងការរាប់អានគ្នាដ៏ជិតស្និទ្ធ រវាងប្រជាជនវៀតណាម-លាវ-កម្ពុជាជាបងប្អូនយូរអង្វែងឆ្នាំ ។ ក្នុងភាសានយោបាយឬទូត ពួកគេនិយាយថា « នយោបាយរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូចិនទាំងបី » ។

យួនបានបង្ខំឲ្យហេង-សំរិនចុះហត្ថលេខាប្រគល់កោះសេះ ដែលមានប្រេងកាតទៅឲ្យយួន កាត់បន្ថយព្រំដែនខ្មែរ ចម្ងាយពី៥ទៅ៣០គ.ម. ចាប់ពីព្រំរួមបីប្រទេសខ្មែរ-លាវ-យួន ចុះមកដល់មាត់សមុទ្រជាប់ខេត្តពាម (Hatien) (១៦) ។

មេដឹកនាំយួនបាននិយាយថា ៖ « ដើម្បីកុំឲ្យប្រជាជនយួននិងខ្មែរចេះតែទាស់ទែងគ្នាមិនចេះចប់ទៀតនោះ គួរខ្មែរកាត់ប្រគល់ដីចំពុះទាក្នុងខេត្តស្វាយរៀងឲ្យទៅយួន » ។

❑ ❑

❑

(១៦) សូមអាន « កាលប្រវត្តិវិទ្យានៃប្រទេសកម្ពុជា » របស់ស្មេរ ។

សម្តេចសីហនុជាប្រធានចលនាខ្មែរចំរុះ

នៅឆ្នាំ១៩៦៩ ពេលខ្មែរសេរី២០៥នាក់ចុះចូល ដែលកាលនោះសីហនុបានអានអត្ថបទខ្មែរសេរី ចែងពីគ្រោះថ្នាក់នយោបាយខុសរបស់ទ្រង់ សម្តេចបានដឹងរួចហើយ ដោយកំហឹងចង់សងសឹកពួកលន់-នល់, សិរិមតៈ សីហនុបានចូលរួមដៃជាមួយយួនកុម្មុយនិស្តនិងខ្មែរក្រហម ។ ឲ្យទ័ពយួនហូ-ជីមិញវាយប្រទេសខ្មែរ សម្លាប់ខ្មែរ ។

ក្នុងសៀវភៅ Sihanouk's Sideshow ត្រង់ទំព័រ១៥៥ សីហនុបានសារភាពប្រាប់អ្នកនិពន្ធថា ៖ « I have had to take a sedative in order to sleep ». Princess Monique guards her husband's supply of barbiturates, just as she did during the years they were help captive by the Khmer Rouge. He wanted to commit suicide, but she refused to give him the potion. He, too, tells me (the author), « I owe my life and sanity to my wife ».

ហេតុអ្វីបានជាសម្តេចសីហនុចង់ធ្វើអត្តឃាត? ព្រោះអស់សង្ឃឹម ឬដោយសារមានវិប្បដិសារី ? ។

ក្នុងសំនេរ « សង្គ្រាមនិងសេចក្តីសង្ឃឹម » (War and Hope) ក៏សម្តេចសីហនុបានសារភាពពី « បុព្វហេតុអ្វីបានជាទ្រង់ទៅជួយយួនវៀតណាមខាងជើង » ដែរ តែគ្រាន់តែជាលេសដែលទ្រង់យកមកសរសេរសំរាប់ការពារមុខមាត់ (Sauver sa face) ប៉ុណ្ណោះ ។ ការសំខាន់គឺទ្រង់បានសារភាពថា « សីហនុបានជួយយួនគ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាងមែន » ។

នៅគ្រប់សុន្ទរកថា នៅគ្រប់ទីកន្លែងដែលទ្រង់យាងទៅ សម្តេចសីហនុនៅតែមិនទទួលថា « នយោបាយរបស់ទ្រង់ខុស ឬក៏ខ្មែរទាំងបីលាននាក់ស្លាប់គឺមានទ្រង់ជាអ្នកចូលរួមជាមួយពួកឃាតករខ្មែរក្រហមទេ » ។ ទ្រង់នៅតែជំទាលជេរថា « មកតែពីពួកអាសាធារណរដ្ឋ អាលន់-នល់, សិរិមតៈ បនក្បត់ធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់ទ្រង់ពីតំណែងប្រមុខរដ្ឋ ទើបបានជាស្រុកទៅជាយ៉ាងនេះ » ។

ក្នុងនាមជាប្រធានចលនាតស៊ូចំរុះ សម្តេចសីហនុនៅតែធ្វើនយោបាយក្រោមទូរបញ្ជារបស់មេដឹកនាំយួន ។ ទ្រង់លាលែង លែងលាជាច្រើនដង ។ តថ្លៃប្រាក់ខែជាមួយយួន ក្នុងពេលយួនជាមួយហេង-សំរិន ប្រើមធ្យោបាយល្បួងទាក់យកសម្តេច ហើយងសម្តេចវិញងាកមកបរិហារ ផ្តល់ការទន់ខ្សោយផ្ទៃក្នុងចលនាតស៊ូខ្មែរទៅមេដឹកនាំយួនអស់រលីង ។

សព្វថ្ងៃនេះទៀត (ខែធ្នូ១៩៩០) សម្តេចសីហនុកំពុងតែដើរតួថតកុននៅកូរ៉េខាងជើង ដើម្បីយកទៅបញ្ចាំងឲ្យរាស្ត្រខ្មែរមើល ក្នុងគោលបំណងលាងកំហុសលាងបាតដៃទ្រង់ឲ្យជ្រះឈាមរាស្ត្រខ្មែរ ដែលទ្រង់កាលនោះ ជាប្រធានរដ្ឋាភិបាលរួបរួមជាតិកម្ពុជា ធ្វើសហការរួមដៃជាមួយមេដឹកនាំយួនផង ជាមួយបនខ្មែរក្រហមផង និងដូចកាលមុនដដែល គឺស្រង់ «នយោបាយប្រជាភិថុតិ ប្រជាប្រិយភាព »

របស់ទ្រង់ឡើងវិញ ។

តើតំណាទៅថ្ងៃមុខ សម្តេចសីហនុនឹងដូរឥរិយាបថ សុខចិត្តធ្វើពលិកម្មខ្លះ ដើម្បីស្រោចស្រង់មុខមាត់របស់ទ្រង់ក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រសកល ជាពិសេសក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរឬទេ ?

សកម្មភាពរបស់ទ្រង់ជាមួយអ្នកម្នាង ព្រមទាំងបុត្រ សព្វថ្ងៃនេះជាការបញ្ជាក់ប្រាប់យើងជាខ្មែរទាំងអស់គ្នារួចស្រេចទៅហើយ ! ។

❑ ❑

❑

គោលដៅនិងបំណងខ្មែរក្រហមនាអនាគត

ទាំងមតិសកលលោក ជាពិសេសមតិរាស្ត្រខ្មែរ មិនជឿថា ខ្មែរក្រហមកែប្រែចិត្តគំនិត លះបង់ទ្រឹស្តីម៉ៅនិយមឆ្វេងហួសហេតុ (Radical Maoism) ប្តូរចរិតសាហាវលែងកាប់សម្លាប់ខ្មែរ និងមិនមកដណ្តើមអំណាចទៀត ។ ចំណុចនេះហើយដែលមេដឹកនាំវៀតណាមយល់ច្បាស់ ហើយយកមកធ្វើជាលេសក្នុងការកាន់កាប់ស្រុកខ្មែរទាំងមូលដោយសំអាងថា ការពាររាស្ត្រខ្មែរឲ្យរួចពីពួកឃាតករប៉ុល-ពត ។

បនខ្មែរក្រហមនៅតែមានជំនឿថា « បដិវត្តន៍មហាលោតផ្លោះមហាអស្ចារ្យ » និង « បដិវត្តន៍វប្បធម៌ » ដ៏លីលារភើរវាយតាមចំក្លួតម៉ារស៊ីស-ម៉ៅនិយមស្ទើរវានោះជិតបានសំរេចដល់គោលដៅទៅហើយ បើកុំតែវៀតណាមចូលមកឈ្លានពានដេញពួកវាចេញពីអំណាចនោះ ។

ពួកនិស្សិតខ្មែរដែលវិលត្រឡប់ចូលស្រុកវិញក្រោយថ្ងៃ១៧មេសា១៩៧៥ ខ្ទង់បីពាន់នាក់ ឯអ្នកដែលនៅសល់រស់ពីស្លាប់ដោយស្នាដៃប៉ុល-ពត វាលត់ដំមានជាងបីរយនាក់ ។ ក្នុងចំណោមពួកដែលនៅសល់ជីវិតនេះ មានខ្លះនៅតែជឿដូចបនប៉ុល-ពតដែរ ។ ខ្លះបានវិលទៅជួបម៉ែឪនៅខេត្តកំពង់ចាម ហើយខំអួតថា ៖ « ខ្មែរយើងនៅតែបន្តិចទៀតមានបាយហូបបីដងនិងមានបង្អែមផង » តែត្រូវបងប្អូនបានហាមឲ្យបឹទមាត់ឈប់និយាយតទៅទៀត បើពុំនោះទេនឹងត្រូវប្រជារាស្ត្រខ្មែរអូសកជាមិនខាន ។

ក្នុងពិធីជប់លៀងមួយនៅញូវយ៉កក្នុងឆ្នាំ១៩៨២ ដែលមានសម្តេចសីហនុនិងអ្នកម្នាងសីហនុបានចាត់ចែងឡើងនោះ ភ្ញៀវសំខាន់លើកលែងតែអ្នកការទូតបរទេសចេញ គឺមានមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមធំបានចូលរួម មានខៀវ-សំផនជាដើម ។ ខៀវសំផនបានឆ្លើយតបនឹងសំនួរ ៖ « តើលោកបានសម្លាប់ប្រជារាស្ត្រប៉ុន្មាននាក់ ? មួយលាន់នាក់ ? ពីរលាននាក់ ? » ថាជា « ពាក្យភូតភររបស់ពួកចក្រពត្តិ, ចក្រពត្តិវៀតណាមឈ្លានពានបានមកសម្លាប់រាស្ត្រខ្មែរទាំងនោះ » ។

ប៉ុល-ពតតែងតែបើកវគ្គអប់រំរៀនសូត្រតំរង់គោលជំហរនយោបាយវាពុំដែលលោះខានឡើយ ជាពិសេសការអប់រំពួកគណៈដឹកនាំធំៗ ពួកមេកងយោធាជាដើម ។ ការបើកវគ្គរៀនសូត្រមួយនៅតំបន់៨៧ក្នុងខេត្តត្រាត (ស្រុកថៃ) ជិតជំរំខ្មែរក្រហមក្បែរទល់ដែនខ្មែរនោះមានទាំងពួកមេដឹកនាំនៃដែនដីពិឃាត (The Killing Fields) បានចូលរួមផងគឺ ៖ សុន-សេន, នួន-ជា, ខៀវ-សំផន, អៀង-សារី, តាម៉ុក ។ ជំរំនេះជាមូលដ្ឋានយោធាធំរបស់ខ្មែរក្រហម ដែលមានចំនួនពី៣៥ពាន់ទៅបួនម៉ឺននាក់ ។ នៅតំបន់៨៧ ប៉ុល-ពតបានរៀបចំយុទ្ធវិធីចាស់ដដែល ដើម្បីក្តាប់យកជនបទខ្មែរ (កាន់កាប់ក្នុងពេលយប់ ថ្ងៃបង្កប់ខ្លួន) ឡោមហ៊ុំព័ទ្ធទីក្រុងភ្នំពេញពុករលួយនិងរដ្ឋបាល (ហេង-សំរិន) បាក់បែក ។

ពួកខ្មែរក្រហមមិនប្រើយុទ្ធសាស្ត្រវាយសង្គ្រប់ចូលទីក្រុងភ្នំពេញ ដូចកាលឆ្នាំ១៩៧៥ទៀតទេ តែពួកវាផ្តេកផ្តួលទៅតាមនយោបាយនៃការទូតអន្តរជាតិ និងការចរ

ចាទាក់ទិនជាមួយកងទ័ពឆ្នក់ (ទ័ពចលនាតស៊ូខ្មែរ) ។ ប៉ុល-ពតបានយល់យ៉ាងច្បាស់ថា បើកាលណាកងទ័ពខ្មែរក្រហមចូលកាន់តែជិតទីក្រុងភ្នំពេញនោះ សហគមអន្តរជាតិក៏នឹងឆ្លេឆ្លាធ្វើសម្ពាធបង្ខំឲ្យមានការដោះស្រាយនយោបាយ ។ ថ្វីបើការវាយប្រយុទ្ធត្រូវតែយកមកប្រើជាចាំបាច់នោះ តែបនខ្មែរក្រហមត្រូវតែប្រមូលផ្តុំគំនិតវាលើផ្នែកនយោបាយ (ចូចចំរៀងពួកវាច្រើនច្រៀងថា នយោបាយរួមផ្សំអាវុធ ប្រសើរមោះមុតរបស់អង្គការ) ដើម្បីឈានទៅរកគោលដៅរបស់វានោះ ។ ហេតុដូច្នេះហើយ ទោះបីជាទីក្រុងវ៉ាស៊ិនតោនបានដកការគាំទ្រនយោបាយចេញពីពួកខ្មែរក្រហម ដើម្បីធ្វើការចរចាជាមួយវៀតណាម ក្នុងការចៀសវាងកុំឲ្យខ្មែរក្រហមមកយកអំណាចវិញក៏ដោយ ក៏វាគ្មានអ្វីប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរសោះឡើយ ។

ក្នុងពិធីបើកវគ្គរៀនសូត្រនោះ ប៉ុល-ពតបានចំណាយពេញមួយថ្ងៃក្នុងការសិក្សាវែកញែកពីនយោបាយ និងមែកធាងសង្គមវណ្ណៈនៃចលនាតស៊ូត្រីភាគីដែលរួមជាមួយពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្ត ។ ប៉ុល-ពតបានបង្រៀនថា ការដែលខ្មែរក្រហមព្រមចូលរួមជាមួយពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្ត ក្នុងគោលដៅប្រមូលយកនូវការគាំទ្រនយោបាយពីរាស្ត្រខ្មែរក្នុងស្រុក និងការគាំទ្រផ្លូវទូតពីអន្តរជាតិ ថ្វីបើមានការប្រែប្រួលគោលជំហរនយោបាយខ្លះដោយពួកបដិវត្តន៍ជួបប្រទះជាមួយពួកចក្រពត្តិនិងសក្តិភូមិក៏ដោយ ។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ប៉ុល-ពតបានព្រមានក្រើនរំលឹកពួកសិស្សវាថា ឲ្យរក្សានូវសភាពដើម (Their true nature) ជានិច្ចហើយរស់នៅដោយទន្ទេញជាប់ជានិច្ចថា « នយោបាយបានផ្លាស់ប្តូរ តែពួកយើងនៅតែមានចិត្តគំនិតដដែល » (The politics have changed but the spirit remains the same) ។

ថែមពីលើនេះទៀត ប៉ុល-ពតបានធានាដល់ពួកមេកង មេគណៈដឹកនាំវាថា ៖ « ថ្វីបើប៉ុស្តិ៍សំខាន់ៗខាងការទូតត្រូវពួកមិនមែនកុម្មុយនិស្តកាន់កាប់ក៏ដោយក៏ពួកខ្មែរក្រហមនៅតែជាកម្លាំងទ័ពដ៏ខ្លាំងជាងគេក្នុងចលនាតស៊ូចំរុះ ៖ សម្តេចសីហនុ ជាប្រធានតែគ្មានអំណាច ប្រៀបដូចសំបកក្រូចអីចឹង ឯពួកយើងវិញជាក្លែបផ្លែក្រូចនោះ ។ សីហនុនិងពិភពលោកខាងក្រៅមិនមានទិដ្ឋភាពដូច្នេះទេ ប៉ុន្តែសមមិត្តទាំងអស់គ្នាមិនត្រូវសង្ស័យសោះឡើយថា គឺពួកយើងនេះហើយ ដែលមាននាទីជាមេដឹកនាំពិតៗក្នុងការវាយប្រយុទ្ធរំដោះជាតិនេះ » ។

ក្នុងការបើកវគ្គសិក្សារៀនសូត្រនេះ ប៉ុល-ពតបានសួរដល់សិស្សជាគណៈដឹកនាំខ្មែរក្រហមថា ៖ « តើយើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឲ្យប្រជាជនគាំទ្រយើង ? » ។ ពួកគណៈមេកងជាច្រើនបានឆ្លើយតបថា « ឲ្យលើកយកអំពើពុករលួយរបស់ក្រុមមិនមែនកុម្មុយនិស្តមកនិយាយ ហើយបង្ហាញពីសកម្មភាពស្នេហាជាតិរបស់ពួកខ្មែរក្រហម ។ ខ្លះទៀតលើកអំពីបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ថាត្រូវរៀបចំឲ្យប្រជាជនបង្កបង្កើនផលស្រូវឲ្យបានច្រើន » ជាដើម តែប៉ុល-ពតនៅតែមិនពេញចិត្តលើចម្លើយទាំងនោះ ។ ពេលនោះមានមេកងវានៅជួរក្រោយម្នាក់លើកដៃឆ្លើយថា ៖ « យើងត្រូវដាក់ខ្លួនឲ្យទាបស្មើនឹងប្រជាជនដែលក្រីក្រជាងគេ នោះបន្ទាប់មកប្រជាជនក៏នឹងមកផ្តុំគាំទ្រពួកយើងនិងស្រឡាញ់ពួកយើង » ។ ប៉ុល-ពតបានឆ្លើយយ៉ាងពេញចិត្តថា « ត្រូវ ! ត្រូវណាស់ ! » ។

នៅក្នុងថ្នាក់វគ្គរៀនសូត្រនេះ ប៉ុល-ពតបានថ្កោលទោសពួកភ្នាក់ងាររៀតណាម (ក្បាលយួនខ្លួនខ្មែរ) ថាបានធ្វើវិទ្ធង្សនាដល់បដិវត្តន៍ ជាភាគច្រើនក្នុងការសម្លាប់រង្គាល ។ ប៉ុល-ពតបានសារភាពថា ៖ « ការដែលអង្គការបញ្ជាឲ្យសម្លាប់ពួកអ្នកនយោបាយ និងមេបញ្ជាការកងទ័ពសាធារណរដ្ឋខ្មែរក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥នោះ « ព្រោះពួកគេប្រទ្បាក់ជោគជាំដោយគំនិតចក្រពត្តិ», ហើយប៉ុល-ពតបានរំលឹកពីមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមក្មេងៗ ដែលបានអនុវត្តទ្រឹស្តីបដិវត្តន៍ដាច់ខាតពេក និងព្រមានឈប់ឲ្យធ្វើកំហុសដដែលនោះទៀត ។

នៅពេលបញ្ចប់បីទវគ្គរៀនសូត្រនោះ ប៉ុល-ពតបានថ្លែងសុន្ទកថាដែលធ្វើឲ្យពួកសិស្សគណា បញ្ជាការ វរសេនា... ស្រក់ទឹកភ្នែកនិងសំដែងការប្តេជ្ញាចិត្តតស៊ូប្រយុទ្ធរហូតដំណាក់ឈាមចុងក្រោយបង្អស់ ដូចអ្នកនិពន្ធបានលើកសំដីនោះមកសរសេរត្រង់ទំព័រ២០០ថា ៖ « ខ្ញុំមានសេចក្តីសោកស្តាយណាស់ ដោយសមមិត្តទាំងអស់មិនទាន់យល់ឲ្យបានដល់ជំរៅ ។ ខ្ញុំសោកស្តាយណាស់ដែលក្រុមតស៊ូដទៃទៀតនឹងកាន់តែមានកម្លាំង ។ ទោះបីខ្ញុំកាន់តែចាស់ និងត្រូវចូលនិវត្តន៍ក៏ដោយ ក៏ខ្ញុំត្រូវតែខំប្រឹងឲ្យអស់សមត្ថភាពដើម្បីកសាងសមមិត្ត ។ កុំមើលងាយខ្លួនថា សមមិត្តទៅមិនរួច តែត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ចចំពោះភាពតោះតើយនិងលាក់ការជានិច្ច » ។...

តើក្រុមដែលតាំងខ្លួនជាខ្មែរសេរីការ ស្រឡាញ់សេរីភាព យុត្តិធម៌...នោះមានការប្តេជ្ញាតាំងចិត្តឲ្យបានមួយភាគនៃក្រុមឃាតករនេះទេ ? ។

តាមសំដីហួត-អ្ងនហេង នៅក្រចេះ សព្វថ្ងៃរស់នៅរដ្ឋកាលីហ្វ័រនិញ៉ាបាននិយាយថា « ឈ្មោះឆន (ឬតាយក្ស), នៅកំពង់ចាមសម័យយួនយកស្រុកខ្មែរ បានត្រូវគេចោទប្តឹងយួនថាជាខ្មែរក្រហម ។ គាត់កំពុងតែដេកអង្រឹងក្រោមផ្ទះ ស្រាប់តែមានពួកទាហានយួនមួយក្រុមចុះពីរថយន្តដើរសំដៅមករកគាត់ៗឃើញដូច្នោះក៏នឹកថាយួនច្បាស់ជាមករកចាប់គាត់ជាមិនខាន ក៏កំសៀកខ្លួនគេចទៅក្រោយផ្ទះ ទាហានយួនក៏ដេញចាប់បណ្តោយ ។ ឈ្មោះឆនឬតាយក្សបានរត់ចូលព្រៃទៅរស់នៅជាមួយពួកខ្មែរក្រហម ហើយបានធ្វើជាមេបញ្ជាការកងវរសេនា ។ គេហៅថា « តាឆន » (តាជាវណ្ណៈក្នុងជួរខ្មែរក្រហម) ។ ហួត-អ្ងនហេងបានរំលឹកសំដីតាឆនថា ៖ « របបនេះនៅតែកាប់សម្លាប់ដដែល គឺគ្មានកែប្រែទាល់តែសោះ ព្រោះទ្រឹស្តីក្រហមដាច់ខាតបានចែងថា ត្រូវតែសម្លាប់ដើម្បីឲ្យមនុស្សខ្លាច និងគោរពតាមទិសដៅរបស់អង្គការកុម្មុយនិស្ត និងដើម្បីឲ្យបានកាន់អំណាចតទៅថ្ងៃមុខទៀត » ។

បើមានដំណោះស្រាយសន្តិភាពរួចនៅស្រុកខ្មែរ តែគ្មានការចាត់ចែងកាត់ទោសបនខ្មែរក្រហមទេនោះ ក្នុងរយៈពេលវែងនាអនាគត ក្នុងពេលដែលពួកអាជ្ញាធរខ្មែរម្នាក់ៗខំបូម ខំពុករលួយស្រង់ដើមនោះ បនខ្មែរក្រហមក៏នឹងប្រមូលបាននូវការគាំទ្រពីប្រជារាស្ត្រខ្មែរមកវិញ ហើយក្រសោបយកអំណាចមកវិញទៀតជាមិនខាន តែក្នុងនាមខ្មែរស្អីមួយផ្សេងទៀត មិនមែនក្នុងនាម « ខ្មែរក្រហម » ដដែលនេះទេ។

❏ ❏

❏

ជំពូកទី៧

~ យោបល់ ~

យើងម្នាក់ៗ ទាំងស្នេហបរទេស បស្ចឹមប្រទេស ព្រមទាំងប្រជារាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់គ្នាបានមើលឃើញ និងចោទទៅលើតែក្រុមខ្មែរក្រហមបនប៉ុល-ពត, អៀង-សារី, ខៀវ-សំផន, នួន-ជាតែប៉ុណ្ណោះ ។ ពិតមែនហើយថា បនប៉ុល-ពតជាជនដៃដល់ឧក្រិដ្ឋ បាតដៃប្រឡាក់ឈាមរាស្ត្រខ្មែរបីលាននាក់ តែវាមានកត្តាអាថ៌កំបាំងមួយចំនួនធំ ដែលជាក្រុមខ្មែរគ្នាឯងក៏មាន ក្រុមបរទេសក៏មាន ដែលបានទូរបញ្ជា (ដោយចំពោះនិងមិនចំពោះ Directly or indirectly) បនប៉ុល-ពតឲ្យប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មសម្លាប់រង្គាលជនជាតិខ្មែរគ្នាឯង ដោយពួកបរទេសនោះចាំឆ្លៀតឱកាសចំណេញ និងបិទបាំងនូវឧក្រិដ្ឋកម្មនិងបំណងរបស់គេមកលើប្រទេសខ្មែរ និងជនជាតិខ្មែរយើង ។

តើបនប៉ុល-ពតចេញពីណាមក ? បរទេសណា ខ្មែរណាជាអ្នកបង្កើតផ្តួងផ្តើមបនឧក្រិដ្ឋជនអស់ទាំងនេះឡើងឲ្យសម្លាប់ខ្មែរ ? យួនជាអ្នកបង្កើតពួកខ្មែរក្រហម ។

ប៉ុល-ពតមានគំនិតស្មុគស្មាញរបបរាជានិយម តាំងតែពីគេយកបងស្រីបង្កើតរបស់គាត់ទៅថ្វាយហ្លួងស៊ីសុវត្ថិ-មុនីវង្សធ្វើជាស្នំម្លេះ (១) ។ ថែមពីលើនេះទៅទៀតនោះសាឡុត-សរមានបំណងដ៏ធំចេងក្នុងការកសាងខ្លួនគេ កិត្តិយសផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេឲ្យល្បីល្បាញខ្ទរខ្ទារ ជាមេដឹកនាំខ្មែរដ៏ឆ្នើមម្នាក់ដូចជាឡេនីន, ម៉ៅ-សេទុង ឬដូចជាហូ-ជីមិញដោយដើរយកផ្លូវសង្គមនិយមកុម្មុយនិស្តបែបម៉ៅនិយមដាច់ខាត (Radi-cal) ។

(១) សូមជំរាបថា ខ្មែរជារាស្ត្រសាមញ្ញ លើកលែងតែនាម៉ឺនដែលផ្គាប់ស្តេចដើម្បីបុណ្យស័ក្តិចេញ មិនចង់ឲ្យកូនស្រីខ្លួន ទៅធ្វើជាស្នំស្តេចដែលមានប្រពន្ធរាប់មិនអស់នោះទេ ។ តាមការសម្ភាសន៍របស់សីហនុ ចុះក្នុងទស្សនាវដ្តី Playboy ឆ្នាំ១៩៨៧ ក្បាល៣៩ លេខ៥ សីហនុបាននិយាយថា ជីតារបស់ហ្លួងគឺទ្រង់មុនីវង្ស មានស្នំជាផ្លូវការចំនួន៦០ តែតាមការពិតរាប់រយ ព្រោះហ្លួងមានដំណាក់នៅពាសពេញស្រុកខ្មែរ គ្រាន់តែពីស្ពានទៅកំពង់ធំ មានដំណាក់បី-បួនកន្លែងទៅហើយ ។ ដំណាក់មួយនៅអ្នករាំង ជិតផ្សាររំលងត្រូវគេលួចដុតចោល ។ ចៅហ្វាយខេត្តតែងទៅបង្ខំរាស្ត្រឲ្យយកកូនក្រមុំទៅថ្វាយហ្លួង ពេលដែលហ្លួងទៅសំណាក់លំហែនៅនឹងដំណាក់ណាមួយនោះ ។ បងស្រីបង្កើតរបស់ប៉ុល-ពតម្នាក់ឈ្មោះឡុត-សារឿន ត្រូវគេបង្ខំឲ្យទៅធ្វើជាស្នំហ្លួងមុនីវង្សនៅនឹងដំណាក់អ្នករាំងនោះ ។

ពេលបានទៅរៀននៅស្រុកបារាំង ប៉ុល-ពតក៏ចូលចិត្តស្រឡាញ់ងប់ងល់នឹងទ្រឹស្តីកុម្មុយនិស្ត ហើយបានចូលរួមជាមួយបក្សកុម្មុយនិស្តហូ-ជីមិញតាំងពីឆ្នាំ១៩៤៩នោះមក ។ ពេលជននេះបានវិលត្រឡប់មកស្រុកខ្មែរវិញនាដើមឆ្នាំ១៩៥៣ នោះក៏នៅតែបន្តការទាក់ទងជាមួយបក្សកុម្មុយនិស្តយួនដដែល ដោយបានទៅចូលរួមក្នុងមូលដ្ឋានតំបន់កំពត ត្រាច ត្រួតត្រាដឹកនាំដោយអាចារ្យមៀន ឬសឺង-ង៉ុកមិញ គឺនៅចុងសង្គ្រាមឥណ្ឌូចិនលើកទី១ ដែលជិតតែនឹងចប់ទៅហើយនោះ ។ តាំងពីក្រោយការសំរេចរបស់សន្និសិទហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៥៤មក ដោយមានមេដឹកនាំហាណូយជួយចាត់ចែងសំរួលឲ្យ ប៉ុល-ពតបានធ្វើដំណើរទៅស្រុកចិនប៉េកាំងតាមរយៈយន្ត-ហោះហាណូយយ៉ាងស្ងាត់ៗជាច្រើនដង ។ តាំងតែពីបានជួបសន្ទនាជាមួយម៉ៅ-សេទុងមក ជននេះមានការកោតសរសើរនូវទ្រឹស្តីរើរវាយរបស់លោកប្រធានម៉ៅដ៏មហិមារបស់ចិនជាខ្លាំង ជាពិសេសទ្រឹស្តីថែងពី«មហាលោតផ្លោះ-មហាអស្ចារ្យ» និងទ្រឹស្តីថែងពី «ការធ្វើបដិវត្តន៍វប្បធម៌រំលាយសង្គមចាស់សក្តិភូមិ» ចោល ។ ជននេះក៏ចាប់មានមហិច្ឆិតាលោភលន់និងមានបំណងតាំងខ្លួនឲ្យក្លាយទៅជាមេដឹកនាំខ្មែរដ៏មហាភ្លឺស្វាងមហាអស្ចារ្យម្នាក់ក្នុងការតស៊ូវណ្ណៈ កសាងរបបកុម្មុយនិស្តក្នុងស្រុកខ្មែរ ឲ្យបានដូចជាឡេនីន ឬម៉ៅ-សេទុង ឬក៏ហូ-ជីមិញឲ្យទាល់តែបាន ។ ហេតុនេះហើយទើបជននេះបានអប់រំខ្លួនគេឲ្យមានបេះដូងថ្ម ចិត្តរឹងដូចដែក សាហាវដូចខ្លាត្រូវរបួស ចំពោះអ្វីដែលមកពាំង មករារាំងនូវគោលបំណងដ៏ធំធេងរបស់គេនោះ ជននេះត្រូវតែកំទេចចោលទាំងអស់ ។ ដោយសារចិត្តមានៈប្តូរផ្តាច់បែបយ៉ាងនេះហើយ ជននេះក៏បានក្លាយមកជាមនុស្សគ្មានមនោសញ្ចេតនា ជាពិសេសរវាងប្តីប្រពន្ធ ដែលធ្វើឲ្យអ្នកគ្រូខៀវ-ប៉ុណ្ណារីក្លាយជាឆ្កួតវក់ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៨ ហើយប៉ុល-ពតក៏យកប្រពន្ធមួយទៀតទៅ ។

ដើម្បីធ្វើសង្គមឲ្យបានជឿនលឿនក្លាយជាសង្គមនិយមពិតប្រាកដនោះ គេត្រូវតែធ្វើបដិវត្តមួយឲ្យខ្លាំងក្លា ពោលគឺត្រូវតែកំទេចឲ្យអស់ពួកសក្តិភូមិ វណ្ណៈអ្នកដឹកនាំជំនាន់របបចាស់ អ្នកទីក្រុង នាយទុន ជាពិសេសត្រូវសម្លាប់អ្នកចេះដឹងចោលមុនឲ្យអស់សិន ព្រោះតាមឱវាទរបស់ម៉ៅ-សេទុងថា ៖ បើទុកពួកអស់នេះឲ្យនៅរស់ ពួកនេះដែលចេះពិចារណារកហេតុផលច្រើន និងបង្កើតឲ្យមានគំនិត «សេរីនិយម» ប្រឆាំងតបជាមួយគំនិតសង្គមនិយមកុម្មុយនិស្តវិញជាមិនខាន ។ ឯគ្រឹះវប្បធម៌ជំ-នឿសាសនា សិល្បៈក្នុងរបបចាស់ ក៏ត្រូវតែបំផ្លាញចោលទាំងអស់ដែរ បើពុំនោះទេការធ្វើបដិវត្តន៍ឈានផ្លោះទៅរកសង្គមនិយមពិតប្រាកដនោះ នឹងមិនបានសំរេចជោគជ័យដល់គោលដៅសោះឡើយ ។ នេះហើយជាជំនឿផ្តាច់មុខរបស់បនប៉ុល-ពត ហើយជាបំណងរបស់មេដឹកនាំចិនដែរ ក្នុងការយកស្រុកខ្មែរធ្វើការពិសោធន៍ នូវ

ទ្រឹស្តីរបស់លោកប្រធានម៉ៅដ៏មហិមារបស់គេ ថាតើទ្រឹស្តីនោះអាចទទួលជោគជ័យឬទេ ? ។

ឯចំណែកមេដឹកនាំយួនវិញ បានយល់និងដឹងពីគំនិតរើរវាយរបស់លោកប្រធានម៉ៅដ៏មហិមាច្បាស់លាស់ណាស់ និងដឹងអំពីគោលបំណងរបស់ចិនប្រុងយកវៀតណាមដូចជាចិនបានរំលាយយកប្រទេសទីបេក្នុងឆ្នាំ១៩៥៩ដែរ ព្រោះយួនធ្លាប់បានភ្លក្សមេរៀនជូរចត់ក្រោមការត្រួតត្រារបស់អធិរាជចិនអស់ដប់មួយសតវត្សមកហើយ ។ មេដឹកនាំយួនបានស្តាប់គំនិតមេដឹកនាំចិនច្បាស់ណាស់ ។ គំនិតម៉ៅវាស៊ីគ្នា ត្រូវស្របគ្នានឹងគោលបំណងរបស់យួន ដែលគ្រោងយកស្រុកខ្មែរឲ្យបានក្នុងអនាគត ដើម្បីឲ្យប្រជារាស្ត្រយួនជាងហុកសិបលាននាក់អាចរស់បានស្រួល ។

គ្រោងការណ៍ទី១ដែលយួនខាងជើងបានអនុវត្តគឺ យកពួកខ្មែរវៀតមិញមកដាក់ឲ្យដឹកនាំប្រទេសខ្មែរបាំងមុខអន្តរជាតិមួយរយៈសិន រួចហើយសឹមធ្វើវៀតណាមូបនិយកម្មសន្សឹមៗ ដើម្បីទាញយកស្រុកខ្មែរធ្វើជារដ្ឋមួយក្នុងសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិនដែលមានយួនជាមេដឹកនាំ ។ តែគ្រោងការណ៍នេះបានត្រូវប៉ុល-ពតដឹងជាមុន ហើយកំទេចចោលតាំងពីឆ្នាំ១៩៧២ គឺតាំងពីពេលសាឡុត-សរបានបំពុលសម្លាប់សឺងង៉ុកមិញម្ល៉េះ ។ ការកំទេចផែនការយួននេះ បានធ្វើជាបន្តបន្ទាប់មកទៀតរហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧៤ ដូចជាការចាប់សម្លាប់ពួកពាយ័ព្យទិសក្រុមមូល-សម្បត្តិ នៅថ្ងៃទី១៨មិថុនា១៩៧៤ជាដើម ។

ផែនការទី១បានខូចអាសារបង់អស់ហើយ ដោយសារស្នាដៃប៉ុល-ពត ។ ហេតុនេះមេដឹកនាំយួនរង់ចាំមើលផែនការទី២ ដែលយួនបានធ្វើសម្រួបទៅនឹង «ទ្រឹស្តីម៉ៅ» គឺបំផុសបំផុលផ្ទៃក្នុងស្នូលដឹកនាំខ្មែរក្រហម ធ្វើឲ្យប៉ុល-ពតឆ្កួតវក់វីសម្លាប់លែងសំចៃដៃ សូម្បីតែសង្ឃ័យក៏ត្រូវតែយកទៅសម្លាប់ចោលដែរ និងរួមសម្លាប់ទាំងខ្មែរ១៧មេសា ឲ្យផុតពូជពួកសំណល់សង្គមចាស់តែម្តងក្នុងរវាងឆ្នាំ១៩៧៧ ។ ប៉ុល-ពតក៏ធ្លាក់ចូលទៅក្នុងអន្ទាក់ទី២របស់មេដឹកនាំយួន ដែលដេករិះគិតតែមធ្យោបាយយលស្រុកខ្មែរតាំងពីសម័យសីហនុមកម្ល៉េះ ។

ដោយឃើញខ្មែរងាកទៅរកចិន, សត្រូវយួន, យ៉ាងប្តូរផ្តាច់ មេដឹកនាំយួនក៏ទាក់ទងរុស្សីរកជំនួយយ៉ាងសន្ធឹកសន្ធាប់មកវាយខ្មែរប៉ុល-ពត ឲ្យខ្មែរព្រមចូលរួមធ្វើជាសហព័ន្ធ តាមគំនិតបក្សអន្តរជាតិ (ស្របតាមគំនិតយួន) ដែលឲ្យយួនបង្កើតចលនា «កុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិន»ឡើងនៅឆ្នាំ១៩៣០ នាក្រុងហុងកុង ។ កាលនោះនៅមិនទាន់មានខ្មែរនិងលាវជាសមាជិកបក្សរបស់កុម្មុយនិស្តឥណ្ឌូចិននៅឡើយទេ ។

ការលាងសំអាតជំរះសង្គមាដោយអនុវត្តវិធីសម្លាប់រង្គាលប្រជារាស្ត្រខ្មែរ តាមទ្រឹស្តីរើរវាយរបស់លោកប្រធានម៉ៅដ៏មហិមានោះ គឺប៉ុល-ពតបានដើរចូលទៅក្នុង

អន្ទាក់ទី២របស់មេដឹកនាំយួន ដែលរង់ចាំឱកាសល្អនេះជាយូរមកហើយ ។ ស្របពេលនឹងសេចក្តីអំពាវនាវរបស់លោកព្រឹទ្ធិសភាអាមេរិកាំង George McGovern បានសុំឲ្យគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់ (ឆ្នាំ១៩៧៨) ដែលស្រឡាញ់សេរីភាពនិងយុត្តិធម៌ឲ្យបញ្ជូនកងទ័ពទៅវាយរំលំរដ្ឋាភិបាលខ្មែរក្រហមនោះ មេដឹកនាំយួនក៏យកលេសនេះឯងលើកទ័ពគគ្រឹកគគ្រេង វាយលុកចូលស្រុកខ្មែរ ដោយប្រើរថក្រោះបាញ់មិនឆេះរបស់រុស្ស៊ីនាំមុខ ដោយផ្សាយប្រាប់ពិភពលោកទាំងមូលថា « វៀតណាមចូលមករំដោះប្រជាជនខ្មែរពីស្ថាននរកលោកិយនៃរបបកាប់សម្លាប់សាសន៍ឯង អនុវត្តដោយបនប៉ុល-ពត » ។

តើវៀតណាមបានជួយរំដោះខ្មែរពីក្រុមឃាតករប៉ុល-ពតមែនឬ ?

មេដឹកនាំយួនឆ្លាតណាស់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយប្រាប់ពិភពលោកនេះ ដើម្បីលាក់បាំងនូវផែនការឧក្រិដ្ឋនិងគំនិតអាក្រក់របស់យួនក្នុងការលេបប្រទេសខ្មែរ រួមបញ្ចូលធ្វើសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិន តាមបណ្តាំរបស់ហូ-ជីមិញ ។ មេដឹកនាំយួនប្រើវិធីរាំងជានិច្ចនូវគ្រប់សន្និសីទអន្តរជាតិនានា ដែលលើកឡើងនូវការស្វែងរកសន្តិភាពដល់ប្រទេសខ្មែរនិងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ និងប្រើវិធីពន្យាពេលឲ្យវែងអន្លាយ ដើម្បីរៀបចំជាបណ្តើរ នូវផែនការ «វៀតណាមូបនិយកម្ម» រហូតមតិពិភពលោកនិងរាស្ត្រខ្មែរទាំងអស់ សុខចិត្តទទួលយកនូវសភាពបែបសព្វថ្ងៃ នៃការឈ្លានពានរបស់វៀតណាម Status quo ដោយប្រើភាសានយោបាយបណ្តើរៗថា « នយោបាយរបស់ប្រទេសឥណ្ឌូចិនទាំងបីជាដើម » គឺក្នុងគោលដៅធ្វើសហព័ន្ធឥណ្ឌូចិននោះតែម្តង ។

ប៉ុល-ពតនិងបក្សពួក (អៀង-សារី, តាម៉ុក, នួន-ជា, សុន-សេន) ជាអ្នកដៃដល់ ទោះជាមិនចំពោះក៏ដោយ (Indirectly), ឯមេដឹកនាំវៀតណាមជាអ្នកគ្រោងគំនិតរៀបចំផែនការ ខ្ទីដៃខ្មែរដើម្បីសម្លាប់បំផុតពូជសាសន៍ខ្មែរ តែម្តង ។

ប៉ុល-ពតនិងបក្សពួក (អៀង-សារី, តាម៉ុក, នួន-ជា, សុន-សេន) ជាអ្នកដៃដល់ ទោះជាមិនចំពោះក៏ដោយ (Indirectly), ឯមេដឹកនាំវៀតណាមជាអ្នកគ្រោងគំនិតរៀបចំផែនការ ខ្ទីដៃខ្មែរដើម្បីសម្លាប់បំផុតពូជសាសន៍ខ្មែរ តែម្តង ។ គំនិតការអនុវត្តន៍សម្លាប់រង្គាលរបស់បនប៉ុល-ពត ដូចជាបានទទួលនូវប្រព័ន្ធទូរបញ្ជា (Remote control's system) ពីមេដឹកនាំក្រុងហាណូយអីចឹង ។ បើយួនមកជួយខ្មែរហេតុអ្វីក៏ចាំបាច់រង់ចាំរហូតប៉ុល-ពតអនុវត្តផែនការសម្លាប់រង្គាលរាស្ត្រខ្មែររំលាយសង្គមខ្មែរខ្ទេចខ្ទី ទើបជាបានធ្វើជាមកជួយរំលាយបន្ថែមកុំឲ្យសល់ដានទៀត ?

សម្តេចសីហនុជាអ្នករុញប្រជារាស្ត្រខ្មែរតាំងអស់ទៅចូលក្នុងរណ្តៅមរណៈរបស់ប៉ុល-ពត ដោយស្រែកបំពងអំពាវនាវពីក្រុងប៉េកាំង មកឲ្យកូនចៅទាំងអស់របស់ឪនាំគ្នារត់ចូលព្រៃ វាយកំចាត់ចក្រពត្តិអាមេរិកាំងនិងបរិវារក្បត់លន់-នល់, សិរិ-

មត: ទោះបីក្រោយបីយល់ស្គាល់យ៉ាងច្បាស់នូវគំនិតបនប៉ុល-ពត បន្ទាប់ពីសម្តេចសីហនុបានចូលទៅទស្សនាស្រុកខ្មែរក្នុងតំបន់រំដោះឆ្នាំ១៩៧៣ហើយក៏ដោយ ក៏សម្តេចសីហនុមិនបានឈប់ស្រែកអំពាវនាវបែបដដែលៗនេះ រុញរាស្ត្រខ្មែរទៅឲ្យប៉ុល-ពតវាយក្បាលនឹងត្បូងចប អារកសម្លាប់នឹងផាងត្នោតថែមទៀតឡើយ ។

កំហុសជាន់លើកំហុស (ជួយយួនហាណូយ រួចចូលជាមួយខ្មែរក្រហមទៀត) សម្តេចសីហនុគ្មានបានដោះស្រាយបញ្ហាខ្មែរណាមួយ ក្រៅតែពីបង្កើតបញ្ហាថែមឡើងឡើយ ។ សីហនុជាអ្នកចិញ្ចឹមបំប៉នកម្លាំងខ្លាទាំងពីរឲ្យធំធាត់ ឆាប់ទំពារលេបជីវិតរាស្ត្រខ្មែរនិងស្រុកខ្មែរ ដោយសារតែកំហឹងចង់សងសឹកពួកបនលន់នល់-សិរិមត:តែប៉ុណ្ណោះ ។

តើប្រទេសខ្មែរនឹងត្រូវក្លាយជាចំប៉ាទី២ ក្នុងអនាគតឆាប់ៗខាងមុខនេះឬ ? តើកងទ័ពវៀតណាមនឹងចាកចេញពីស្រុកខ្មែរដោយស្រួលៗឬ ? ។

ហេតុការណ៍ទាំងអស់នេះគ្មានអ្នកណាអាចទស្សន៍ទាយត្រូវទាំងអស់បានឡើ-យ ! តើមេដឹកនាំយួនប្រើយុទ្ធវិធីបែបណាក្នុងការរំលាយប្រទេសខ្មែរនេះ ?

១- មេដឹកនាំយួនប្រើផែនការ «ពន្យាពេល» ឲ្យយូរ ធ្វើឲ្យមតិពិភពលោកធុញទ្រាន់ រហូតទាល់តែខ្មែរនៅក្នុងប្រទេសបាក់ផ្លត់គំនិតជោគជាំ អាចរស់នៅរួមគ្នាជាមួយយួន ក្រោមការត្រួតត្រារបស់យួន ហើយសុខចិត្តទទួលយកសញ្ជាតិជាជនជាតិឥណ្ឌូចិន ។

២- បញ្ជូលនិគមយួនឲ្យមកតាំងទីលំនៅជាងបីលាននាក់ហើយ លើតំបន់ដីមានជីវជាតិ តាមមាត់ទន្លេមេគង្គ នៅតំបន់សំបូរត្រី បឹងទន្លេសាប ហើយបង្ខំឲ្យរបបអាយ៉ងហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន ព្រមទទួលស្គាល់ពួកនិគមយួនទាំងនោះថា ជាជាតិកម្ពុជា ក្នុងគោលដៅយកឈ្នះប្រសិនបើមានការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជា ដើម្បីរក្សារបបអាយ៉ងនេះឲ្យមានជីវិតរស់រហូតទៅ ។ ព្រោះបើរបបអាយ៉ងនេះរស់ ការចុះហត្ថលេខាទាំងអម្បាលមាណរបស់ហេង-សំរិន ក្នុងសន្ធិសញ្ញាប្រគល់ទឹកដីទៅឲ្យយួន នោះចាត់ទុកជាបានការ ហើយខ្មែរនឹងត្រូវបាត់បង់ទឹកដីក្នុងអនាគតនេះ បើគ្មានការប្រុងប្រៀបរៀបចំជើងព្រួលនយោបាយឲ្យបានជិតដល់ទេនោះ ។

ចំពោះនិគមយួនជិតពីរលាននាក់នេះ តើគណកម្មការអន្តរជាតិអាចចាត់វិធាន-ការក្តៅបង្ខំឲ្យចាកចេញបីដែនដីខ្មែរកើតឬទេ ? កងទ័ពយួនដែលចាកចេញទៅនោះគឺគ្រាន់តែបកខោអាវទាហានចោល រួចស្លៀកពាក់ខោអាវស៊ីវិលត្រឡប់មករស់នៅក្នុងចំណោមនិគមយួនវិញតែប៉ុណ្ណោះ ។

៣- មេដឹកនាំយួនមានបំណងជំរុញបង្កាត់ពូជខ្មែរ-យួន ឲ្យមានកូនកាត់យួន-ខ្មែរកាន់តែច្រើន ចេះនិយាយភាសាខ្មែរ តែមានចិត្តគំនិតស្រឡាញ់ជាតិយួនជាង ។

នេះជាវិធីរំលាយជាតិខ្មែរដោយប្រើរយៈពេលវែង ហើយដែលយួនបានយកមកប្រើបានសំរេចជោគជ័យរួចហើយនៅចំប៉ា និងថ្មីៗនេះនៅកម្ពុជាក្រោម ។

ផែនការយុទ្ធបនិយកម្មនេះអាចសំរេចទៅបាន អាស្រ័យទៅលើស្ថានការណ៍វិវត្តិន៍នៃប្រវត្តិសាស្រ្តពិភពលោកផង តែជាពិសេសនោះអាស្រ័យទៅលើស្មារតីប្រជារាស្រ្តខ្មែរគ្រប់ៗរូបតែម្តង ។ តើខ្មែរទាំងអស់សុខចិត្តឲ្យប្រទេសខ្មែរក្លាយទៅជាស្រុកយួនឬទេ ? ។

យួនគ្មានបំណងទាល់តែសោះក្នុងការចាកចេញពីប្រទេសខ្មែរដោយស្រួលៗ គ្មានការគាបសង្កត់ពីអន្តរជាតិ គ្មានការតស៊ូយ៉ាងប្តូរផ្តាច់របស់ខ្មែរក្នុងការវាយបណ្តេញយួនឲ្យចេញពីដែនដីខ្មែរនោះទេ ។ មេដឹកនាំខ្មែរគ្រប់និន្នាការបានយល់រួចអស់ហើយពីពិសោធន៍នយោបាយខុស ខ្វះការពិចារណារបស់គេ ក្នុងអតិតកាលកន្លងមកថ្មីៗនេះ ។

តើផ្លូវណាដែលអាចស្រោចស្រង់នូវការគង់វង់នៃប្រជាជាតិខ្មែរ អរិយធម៌ វប្បធម៌ខ្មែរ សិល្បៈនិងប្រទេសខ្មែរបាន ?

ផ្លូវសំរាប់ខ្មែររស់មានតែមួយគត់ គឺការរួបរួមគ្នាជាធ្លុងមួយ និងការលះបង់ពលិកម្មរបស់មេខ្មែរគ្រប់ៗរូប សំរាប់ប្រទេសនិងរាស្រ្តខ្មែរពិតៗ តែត្រូវប្រើរូបមន្តណាមួយដើម្បីសំរេចនូវគោលការនេះ ?

តើខ្មែរក្រហមអាចផ្លាស់ប្តូរចរិតកាចសាហាវឃោរឃៅ លះបង់គំនិតម៉ៅនិយមរើរវាយ ឈប់សម្លាប់ខ្មែរតទៅទៀតឬទេ ?

បែរមកក្រុមខ្មែរសេរីដែលតាំងខ្លួនថា ស្រឡាញ់សេរីភាព យុត្តិធម៌នោះវិញ គ្មានបន្ទាត់នយោបាយច្បាស់លាស់ កង់ទ័ពទាំងមេទាំងកូនគ្មានវិន័យ ឈ្លោះបាក់បែកគ្នា ប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយ រំលោភសិទ្ធិមនុស្ស... តើពួកគេកំពុងដើរទៅរកអ្វីឲ្យពិតប្រាកដ ? ឬមួយពួកគេនាំគ្នារៀបចំពង្រឹករបបរាជានិយមឡើងវិញទៀត ?

ពួកបនខ្មែរក្រហមបានយកទ្រឹស្តីកុម្មុយនិស្តម៉ៅនិយមមកធ្វើជាឧត្តមគតិ ផ្ទុយទៅវិញពួកមេដឹកនាំវៀតណាមយកទ្រឹស្តីកុម្មុយនិស្ត គ្រាន់តែជាមធ្យោបាយដើម្បីបង្រួបបង្រួមវៀតណាមខាងជើងនិងខាងត្បូង និងដើម្បីពង្រីកទឹកដី បង្កើតជាមហាណាចក្រយួនឥណ្ឌូចិនមួយ ។

ដូចអត្ថបទរបស់លោក Roger Normand បានបញ្ជាក់ពីបំណងនិងយុទ្ធវិធីរបស់ពួកខ្មែរក្រហមស្រាប់ ពួកវានៅតែប្រាថ្នាដណ្តើមអំណាចមកវិញដដែល តែនៅពេលនេះខ្មែរក្រហមមិនទាន់ជាគ្រោះថ្នាក់ដល់កម្ពុជាទេ ក្នុងរយៈវេលាខ្លីខាងមុខនេះ ។

គ្រោះថ្នាក់របស់ប្រទេសខ្មែរនៅពេលនេះ (១៩៩០) គឺវៀតណាមតែម្តង ដែលមានកម្លាំងខ្លាំងជាងបនប៉ុល-ពត ទាំងខាងវិស័យយោធា ទាំងយុទ្ធវិធី ជាពិសេសយុទ្ធវិធីវៀតណាមលើឆាកអន្តរជាតិតែម្តង ។ វៀតណាមបានបំផុសមតិអន្តរជាតិដោយរំលើកយកគ្រោះថ្នាក់របស់ខ្មែរក្រហមមកពាំង បំបិទនូវឧក្រិដ្ឋកម្មនិងបំណងខ្មៅរបស់វៀតណាម ក្នុងការលេបប្រទេសខ្មែរ ។

ដោយយកបនអាយ៉ងហេងសំរិន-ហ៊ុនសែន ឲ្យដើរតួបណ្តោះអាសន្ន ដើម្បីឲ្យមតិពិភពលោកទទួលស្គាល់នូវរបបបន្តុបកញ្ចះយួននេះ មេដឹកនាំយួនប្រើយុទ្ធវិធីគ្រប់យ៉ាងដើម្បីពន្យាពេលដោះស្រាយវិបត្តិខ្មែរឲ្យវែងអន្លាយ ទម្លាក់កំហុសទៅលើក្រុមខ្មែរទាំងបួន ថាមិនព្រមជានាគ្នា (តែមេដឹកនាំយួនផ្តល់វិធីគ្រប់យ៉ាងឲ្យអាយ៉ងភ្នំពេញរកលេសដើម្បីកុំឲ្យមានសន្តិភាពនៅស្រុកខ្មែរ) ស្របទៅនឹងចិត្តគំនិតមេខ្មែរទាំងនោះផងដែរ ដែលសឹងតែលែងរវល់ពីអាណានិគមយួន ផែនការយួនតួបនិយកម្ម ការឈ្លានពានរបស់យួន បែរមកប្រកាប់ប្រចាក់គ្នាឈ្ងរឆរបង្កើតគណ-បក្សនយោបាយ គ្មានដឹងទិសតំបន់ ក្នុងវេលាដែលស្រុកទាំងមូលកំពុងស្ថិតនៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់យួន ។

មួយទៀតឯហ៊ុន-សែនក៏នឹងត្រូវយួនដកដាក់ពួកអតីតខ្មែរវៀតមិញមកជំនួសវិញ ក្នុងអនាគតខ្លីខាងមុខនេះ បើប្រសិនមេដឹកនាំយួនមើលឃើញថា ហ៊ុន-សែនគ្មានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការផ្តល់ប្រយោជន៍ឲ្យយួនទេនោះ ដូចដែលយួនបានប្តូរដកមេដឹកនាំលាវទ្រង់សុផានុវង្ស ដាក់លាវវៀតមិញកៃសូន-ភុំវិហានដូច្នោះដែរ ។ ការនាំគ្នាបង្កើតគណបក្សនយោបាយក្នុងស្ថានភាពប្រទេសខ្មែរនៅជាកញ្ចះយួនគឺខ្មែរទាំងអស់គ្នាកំពុងតែដើរចូលទៅក្នុងកលឧបាយរបស់មេដឹកនាំយួនហើយ ។ មេដឹកនាំយួននឹងប្រើវិធីដដែលៗ គឺបំបែកកម្លាំងឲ្យខ្សោយ «បំបែកដើម្បីត្រួតត្រា » (**Diviser pour règner**) ។

មេដឹកនាំយួនធ្វើយ៉ាងណាដើម្បីឲ្យអន្តរជាតិជឿថា «យួនពុំបានលូកដៃក្នុងរឿងផ្ទៃក្នុងខ្មែរទេ គឺពួកខ្មែរគ្នាឯងដែលប្រឡោះដណ្តើមអំណាចគ្នា» ហើយធ្វើឲ្យអន្តរជាតិគេឈឺក្បាល គេលែងរវីរវល់នឹងរឿងខ្មែរតទៅទៀត ។

ជាងដប់ឆ្នាំដែលពិភពលោក ជាពិសេសសហរដ្ឋអាមេរិក បានធ្វើសម្ពាធសេដ្ឋកិច្ចនិងទូតជាមួយវៀតណាម តើក្រុមប្រទេសទាំងអស់នោះមានការខាតបង់គិតជាលុយអស់ប៉ុន្មានកោដិដុល្លារ ? តើគេបានប្រយោជន៍អ្វីតទៅទៀតក្នុងការបន្តធ្វើសម្ពាធទៅលើវៀតណាមនេះ តើប្រទេសខ្មែរមានប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណាទៅ ក្នុងការប៉ះប៉ូវសេដ្ឋកិច្ចនៃក្រុមប្រទេសអស់ទាំងនោះ ? ។

មេដឹកនាំយួនបានមើលឃើញក្រឡានេះតាំងពីដំបូងទីមកម្ល៉េះ តែបែរមកមេដឹក

នាំខ្មែរនៅតែមានគំនិតផ្តេកផ្តួលលើអន្តរជាតិ១០០ភាគរយ ដោយលែងគិតជួយខ្លួនឯងសោះតែម្តង គេគិតតែពីធ្វើយ៉ាងណាក្រសោបអំណាចឲ្យបាន ។ នេះហើយជាចំណុចខ្សោយរបស់មេដឹកនាំខ្មែរ ដែលក្លាយទៅជាបំរើនយោបាយខ្មាំងជាតិខ្មែរទៅវិញ ។

សម្តេចសីហនុមិនបានបោះបង់ចោលពួកខ្មែរក្រហមសោះឡើយ ព្រោះទ្រង់យល់ឃើញថា មានតែយោធាខ្មែរក្រហមទេ ទើបមានលទ្ធភាពអាចវាយកំចាត់កងទ័ពយួនឈ្លានពានចេញពីស្រុកខ្មែរបាន ។ ឯបនខ្មែរក្រហមហ៊ុន-សែន/ហេង-សំរិនវិញ នៅតែត្រូវការកងទ័ពយួនឲ្យតាំងនៅក្នុងស្រុកខ្មែរដដែល ដើម្បីការពាររបបអាយ៉ងនេះឲ្យរស់នៅ ដោយព្រមឲ្យយួនប្រមូលយកភោគសម្បត្តិខ្មែរ ស្រូវ ត្រី ឈើត្បូងរាល់ថ្ងៃ ។

⋆ ទោះជាខំបដិសេធថា «មិនបំរើយួន» ក៏ដោយ តែការកាប់សម្លាប់រង្គាលប្រជារាស្ត្រខ្មែរជាងបីលាននាក់នោះ តើបនប៉ុល-ពតបានធ្វើការឲ្យនរណា ?

⋆ ទោះជាខំបដិសេធ «មិនបំរើយួន» ក៏ដោយ តែការអនុញ្ញាតឲ្យកងទ័ពយួនមកតាំងនៅលើដែនដីខ្មែរ ការជួយផ្តល់អង្ករ ជួយដឹកនាំសាស្ត្រាវុធទៅឲ្យកងទ័ពវៀតកុង-វៀតណាមខាងជើង ការជួយជញ្ជូនទ័ពយួនដែលចុះកប៉ាល់នៅកំពង់ផែកំពង់សោម ទៅដាក់នៅជាយដែនខ្មែរ-យួន តើនេះឬជាការជួយបញ្ចៀសសង្គ្រាមនៅកម្ពុជាដើម្បី«កម្ពុជាកោះសន្តិភាព» នៅសម័យសម្តេចសីហនុនោះ ?

⋆ ទោះជាខំបដិសេធងា «មិនកញ្ជះយួន មិនអាយ៉ងយួន» ក៏ដោយ តែការចុះហត្ថលេខាឲ្យទ័ពយួននៅលើទឹកដីខ្មែរ២៥ឆ្នាំ ចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាកាត់បន្ថយព្រំដែនផ្តល់ដីទៅយួន តាំងពីព្រំរួមបីប្រទេសរហូតដល់មាត់សមុទ្រ ការធ្វើតាមនូវគ្រប់មធ្យោបាយរបស់យួន ដើម្បីពន្យាពេលកុំឲ្យមានសន្តិភាពនៅកម្ពុជា តើទាំងអស់នេះមិនមែនជាអំពើរបស់ស្តេចសាមលរាជហេង-សំរិន/ហ៊ុន-សែន កំពុងបំរើយួន ជាអាយ៉ងយួនទេឬ ?

⋆ ទោជាខំស្រែកបំពងថា «ស្អប់អាចោរយួនឈ្លានពាន»យ៉ាងណាក៏ដោយ តែការខំប្រកាប់ប្រចាក់គ្នាឯងផ្ទៃក្នុងព្រោះតែលុយកាក់ អំណាចនោះ តើពួកក្រុមខ្មែរសេរី ដែលថាស្រឡាញ់សេរីភាពនោះ កំពុងតែធ្វើការបំរើនរណា ? នរណាចំណេញ ? ខ្មែរចំណេញ ឬក៏យួនចំណេញ ?

ក្នុងសង្គ្រាមឥណ្ឌូចិនទាំងបីលើក ប្រទេសដែលចូលរួមក្នុងសង្គ្រាមនេះ គ្មានចំណេញបន្តិចសោះ ឯវៀតណាមវិញចំណេញកប់ក្តោងទាំងបីលើក យកបានទាំងប្រទេសលាវ បានទាំងប្រទេសខ្មែរថែមទៀត ។

ការអកុសលមួយទៀតគឺខ្មែរគ្មានមេដឹកនាំ ដែលគិតជាតិគិតរាស្ត្រសោះ មានតែមេក្តោបអំណាចផ្តាច់ការ ។